Ե· ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1310 — ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ 16 ՄԱՅԻՍ 1888 — (Ն· Տ·) 28 ՄԱՅԻՍ 1888 — 17 ՌԱՄԱԶԱՆ 1305

20 ՓԱՐԱ.

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Նորատունկեան-խան

غلطه‌ده نورادونکیان خانده ارەولك
غزته‌سی اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Noradounghian Han, Galata
CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԳԻՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

20 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար Տարեկան	գանձման արժամ(?)		160
» »	Վեցամսեայ	»	80
» »	Եռամսեայ	»	40
Գաւառաց »	եւ օտար… Թղթատարով տարեկան	»	240
Գաւառաց համար	եւ … Թղթատարով Վեցամսեայ	»	120
Օտար երկիրներ,	տարեկան	Ֆրանք	56
» »	վեցամսեայ	»	28

Դուրս ղրկուած յօդուածոց ձեռագրաց ծախքը Տնօրէնութեան վրայ է. Խմբագրութեանս ղրկուած նամակ կամ գրութիւն ետ չդարձուիր.

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ. ՊՈԼԻՍ, 16 ՄԱՅԻՍ, 1888

ՆԵՐՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՒՆԱԿԱՆ ՊԱՏՐԻԱՐՔՈՒԹԻՒՆ ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԱՅ

Ցոյն լրագիրք ժամանակէ մը ի վեր շատ կը զբաղին Երուսաղէմայ յունական Պատրիարքութեան խնդրով. Եւրոպեան լրագրաց մէջ եւս արձագանգ գտաւ Երուսաղէմայ յոյն Պատրիարք Նիկոդիմոս Արքեպիսկոպոսի վրայ եղած սպանութեան փորձն. Երուսաղեմէ Ռըմ-ու- Թէ-Սէնը անուն կաթոլիկ հանդէսին ուղղեալ թղթակցութիւն մը հետաքրքրաշարժ տեղեկութիւններ կուտայ այս Պատրիարքի վրայ. Նախ կ'ըսէ թէ բուն Ցոյն չէ, այլ … հայ ցեղէ է. բան մը զոր առաջին անգամ կ'իմանանք. Երկար ժամանակէ ի վեր Երուսաղեմի յոյն Միաբանութեան անդամ է, ուստից փոխարուած էր ի ձեռն հանգուցեալ Տ. Կիւրեղ Պատրիարքի. Անչափ խեղճութեան մէջ ինկաւ յանիժամ, որ ազդեցիկ մարդեր միջնորդելով, իբրեւ սարկաւագ ընդունիլ տուին զնա. Նիկոդիմոս այն ատեն պարտքեր միայն ունէր. Ցետ մի քանի տարւոյ, նո՛յն պաշտպանութեանց շնորհիւ, Բիշնեւ (Պեսարապիա) ղրկուեցաւ, իբրեւ ներկայացուցիչ Երուսաղէմայ յունական Վանքին, որ կալուածները մատակարարեց, եւ 1872ին Պեսարապիայէն մեկնեցաւ մեծ հարստութեամբ. Կ. Պոլիս եկաւ, ուր մեծ գողութեան մը զոհ եղաւ. Ուզեց ներկայացուցիչ ունենալ սեղանաւորական մեծ ընկերութեան մ'ընդհանուր ժողովոյն մէջ, որոյ բաժնեթուղթերէն մեծ քանակութեամբ ունէր, զորս ըստ օրինի յանձնեց ընկերութեան սնտուկին, եւ իւր սեղանաւորական միջնորդին փոխանորդութիւն տուաւ իւր կողմէ ներկայ գտնուելու ժողովոյն. Ժողովէն ետքը, միջնորդն, իւր փոխանորդագրին ուժով, Տ. Նիկոդիմոսի բաժնեթուղթերն առաւ ընկերութեան սնտուկէն, եւ չյանձնեց. Տ. Նիկոդիմոս այսպէս 60,000 ֆր.է աւելի կորոյս. Ցունաստանի ընդհանուր հիւպատոսը միջամտեց, բայց անհաւատարիմ միջնորդին սնանկութիւնն հաստատելէ զատ բան մը չկրցաւ ընել.

Փորփիրիոս Պատրիարքին օրով, Տ. Նիկոդիմոս Պատրիարքարանի թարգման եղաւ, եւ յետոյ Մոսքուա ղրկուեցաւ իբրեւ ներկայացուցիչ Երուսաղեմի Միաբանութեան, յաջորդելով Կրէկորիոս Փալամաս վարդապետին, Թէներլի մեծ դպրոցին այժմեան նշանաւոր տնօրէնին. Սա չէր ուզեր մեկնիլ Մոսքուայէ, ուր դասեր կուտար. Զայն հեռացնելու համար, Տ. Նիկոդիմոս ռուս ոստիկանութեան մատներ է զնա, իբրեւ յեղափոխական լրագրաց թղթակից, եւ օր մը Տ. Փալամաս ռուս ոստիկանութեան հրամամբ Ռուսիոյ հողէն դուրս հանուեցաւ աշխարհականի բզգեստով. Իգնադիեւ(?) զօրավարին պաշտպանութեամբ, Տ. Նիկոդիմոս ազատեց յոյն եկեղեցւոյ ստացուածքը, զորս ռուս կառավարութիւնը գրաւի տակ դրած էր՝ պուլկարական հերձուածոյն հրատարակման եւ Տ. Կիւրեղ Սրբազանին Երուսաղեմի Պատրիարքութենէն տապալման վրայ. Տ. Նիկոդիմոս ճարտարապէս շահեցաւ Ռուսիոյ աւագանւոյն համակրանքն, եւ բարեկամացաւ նոյն իսկ գահաժառանգ Կայսրորդւոյն՝ արդի Զարին՝ հետ, որուն խոստացաւ պատեհ առթիւ ռուսացնել զՍուրբ Տեղիս. Երուսաղեմի ռուս հիւպատոսին միջնորդութեամբ ջանաց արտօնութիւն ստանալ Սուրբ Քաղաքը վերադառնալու. Հիւպատոսն աշխատեցաւ նաեւ Երուսաղեմի Պատրիարք ընտրել տալ զնա. Բայց Օսմ. կառավարութիւնը, Տ. Նիկոդիմոսի ռուսասիրութեան տեղեակ, ընտրելեաց ցանկէն հանեց անոր անունը. Տ. Նիկոդիմոսի կուսակցութիւնն յանիժամ ընտրելի առաջարկեց Տ. Ֆոդիոս երիտասարդ վարդապետն, որ ռուսատեաց կուսակցութենէն պաշտպանեցաւ, եւ ընտրեցաւ. Սակայն Բ. Դուռը չվաւերացուց անոր ընտրութիւնը, կ. Պոլսոյ, Աղեքսանդրիոյ եւ Անտիոքայ Պատրիարքաց դիտողութեանց վրայ, որք ո՛չ տարիք ո՛չ ալ արժանեաց կողմէ Պատրիարքութեան յարմար չէին գտներ զՏ. Ֆոդիոս. Սոյն միջոցիս Սէրվէր փաշա Փեթերսպուրկ ղրկուեցաւ, իբրեւ օսմ. Պատուիրակ ներկայ գտնուելու Աղեքսանդր Գ. Կայսեր թագադրութեան. Զարն յիշելով առ Տ. Նիկոդիմոս տուած խոստումները, յերմապէս յանձնարարեց անոր ընտրելութիւնն, եւ ցանկին մէջ վերահաստատեցաւ Տ. Նիկոդիմոս, որ ռուսական ազդեցութեանց շնորհիւ ի վերջոյ ընտրեցաւ Պատրիարք Երուսաղեմայ. Երուսաղեմի Միաբանութեան ներկայացուցիչն ի Մոսքուա, որ Ռուսիոյ մէջ ձեռնադրուած էր եպիսկոպոս Թապօր Լերան վրայ, Երուսաղեմայ Պատրիարք հաչակեցաւ Ռուսիոյ մէջ. Այս հանգամանքով իւր յարգանքը մատոյց Զարին, որուն կրկնեց իւր նախկին խոստումներ. Կ. Պոլիս գալով վեհ. Սուլթանին ներկայանալու պատիւն ունեցաւ.

Տ. Նիկոդիմոս Պատրիարք Երուսաղէմ հասնելով, շատ մը խոստումներ ըրաւ իւր կղերին եւ իւր ժողովրդեան, որով ըսել տուաւ թէ Պատրիարքը չորս տարբեր տեարց ծառայել յանձնառու՝ եղած էր, որք հակառակ շահեր ունէին, այն է Ռուսիոյ, Թուրքիոյ, յոյն կղերին եւ արաբ ժողովրդեան. Կացութիւնն յոյժ դժուար էր, եւ շուտով կնճռեցաւ. Պատրիարքին առաջին գործն եղաւ հեռացնել առաջին ընտրեալը, խեղճ Ֆոդիոսն, որ ղրկուեցաւ Սինա լերան վանքն, ուր խիստ հսկողութեան մը ներքեւ դրուեր է. Հասկնալով թէ իւր Սինոդով չէր կրնար ի գործ դնել իւր խորհուրդները, Տ. Նիկոդիմոս ջանայ մաքրել զայն. Ամէն անոնք որ կրնային նեղել զինք, պաշտօնանկ եղան, կամ Երուսաղէմէ դուրս ղրկուեցան. Նոցա տեղ դրաւ իւր մարդիկը, մինչեւ իսկ աշխարհականներ եւ դեռահաս երիտասարդներ. Բայց փոխանակ իւր աթոռն ամրացնելու, աւելի եստկարացուց. Երուսաղեմի Միաբանութեան ստուար մեծամասնութիւնը՝ զայրացած եւ յուսահատած՝ կոչում ըրաւ Արեւելեան միւս Օրթոտոքս Եկեղեցեաց, երրց բուն վիճակը պարզելով բողոքագրով մը. Տարւոյս փետր. ամսուն մէջ, Տ. Նիկոդիմոս, այս բողոքին պատասխան, իւր Սինոդին մէջ երկար ճառ մը արտասանեց, ըսելով թէ աշխատած էր յօգուտ Երուսաղեմի վանքին, ժառանգաւորաց վարժարանին, հիւանդանոցին եւ տպարանին. եկեղեցիներ եւ վանքեր նորոգած, քահանաներու եւ ժողովրդեան նիւթական պէտքերուն նպաստած էր, եւն. եւն. Սինոդին մէջ իսկ, ուստից Նոր Պատրիարքին հակառակորդք փառուած էին, դարձեալ ընդդիմախօս կուսակցութիւն մը գըտնուեցաւ, որ գանգատագիր մը մատոյց իրեն, յիշեցնելով թէ Վանքին նիւթական վիճակը բարւոքելու համար տուած խոստումն եւ ուրիշ խոստումներ մեռեալ տառ մնացած էին. Եւ երբ Տ. Նիկոդիմոս Պատրիարքին ընտրուած ժամանակն, Երուսաղեմի յունական վանքը 1,640,000 ֆր. պարտք ունէր, եւ այնուհետեւ մինչեւ 1887ի վերջը պարտքը բարձրացաւ 3,100,000 ֆր.ի (134,783 օսմ. ոսկի), մինչ, նոյն միջոցին, Տ. Նիկոդիմոս Պատրիարք Ռուսիայէն եկած նուէրներէ եւ Պատրիարքութեան հասոյթներէն, ինչպէս եւ իւր կնքած փոխառութեամբք 6,780,000 ֆր. գանձած էր, իսկ Երուսաղէմայ պատրիարքական Աթոռոյն եւ Վանքին տարեկան ծախքերը 700էն 800 հազար ֆր.է աւելի չեն (30,000էն մինչեւ 35 հազար օսմ. ոսկի). Ընդդիմախօսք կը գանգատին նաեւ թէ Պատրիարքը Միաբանութեան ամէնէն կարող անդամներն հեռացնելով անոնց տեղ մարդահաճոյ, շողոքորթ, ապիկար արարածներ լեցուցած է, որոց կարեւոր պաշտօններ յանձնելու խիղճ չէ ըրած, եւ Վանքին դրամական վարկը փճացուցած է այնպէս որ նոյն իսկ աննշան գումար մը փոխ առնելու համար կալուածներ գրաւ տալ պէտք է. Աղերսագիրն ստորագրած էին Սինոդին անդամ հինգ եպիսկոպոսք, 16 վարդապետք որոցմէ ոմանք, սինոդական, եւ 90 աբեղայք, անդամք Միաբանութեան. Պատրիարքին ճառը մի կողմէ եւ աղերսարկուաց քաղաքավար բողոքը միւս կողմէ կը ցուցնէին թէ ծանր անհամաձայնութիւն մը կար Միաբանութեան մէջ. Աղերսարկուք կը խնդրէին արտաքսեալներուն վերադարձը. Պատրիարքը մերժեց աղերսագիրը, գրգռութիւնն աւելցաւ, եւ յանգեցաւ զՊատրիարքն սպաննելու փորձին յերիքով, որ արդէն ծանուցուած է. Ըմբոստ աբեղայի մը այս ոճիրը միահամուռ պարսաւեցաւ, եւ ընդդիմադիր կուսակցութեան անդամք գանգատեցան թէ այս քստմնելի ոճիրն իրենց դէմ զէնք մը կ'ուզուի ընել. Այս վիճակիս մէջ են այժմ Երուսաղեմի յունական Պատրիարքութեան գործերը. Տ. Նիկոդիմոս Պատրիարքարանը թողլով մասնաւոր տուն մը գացած է բնակիլ Երուսաղեմի մօտ. Կ'երեւի թէ, Միաբանութեան մէջ իրեն դէմ տիրող թշնամութեան պատճառաւ, Պատրիարքը Վանքին մէջ բնակութիւնն անհանդուրժելի կը գտնէ.

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Լոնտոն, 22 մայիս. —Կը հաւաստեն թէ (Կ'ըսէ Ռիւդէր) Աւստրիոյ կառավարութիւնն, իւր արեւմտեան սահմանաց վրայ ռուս զօրաց համախմբումը չէզոքացնելու համար, որոշած է Կալիչիոյ մէջ նոյն եղանակաւ զօրք հաւաքել:

—Լոնտոն, 22 մայիս.— Շաբաթ օր Աղեքսանդրիոյ հելլէն գաղթականութեան ստորին դասուն պատկանեալ ամբոխ մը ցոյց մ'ըրաւ Ցունաստանի հիւպատոսին դէմ: Ցուցարարք, առանց բարեկարգութիւնը խռովել յաջողելու, ցրուեցան ի ձեռն ոստիկանութեան, որ քանի մը ձերբակալութիւններ ըրաւ: Միւս կողմէ, հելլէն գաղթականութեան բարձր դասուն վերաբերող անձինք հիւպատոսին ի նպաստ ցոյց մ'ըրին, առանց ո՛ եւ է չփոթութիւն պատճառելու: (Ռէօթէր·)

—Լոնտոն, 21 մայիս.— Աղեքսանդրիայէ հեռագիրներ կը հաստատեն թէ չորեքշ. օր հելլէն գաղթականութեան ստորին դասուն վերաբերող անձինք ցոյց մ'ըրած են Ցունաստանի հիւպատոս Պ. Ռալլիի դէմ. Տեղւոյն ոստիկանութիւնը պահպանած է բարեկարգութիւնն: Աղեքսանդրիոյ բնակող սեղանաւորք, վաճառականք եւ գաղթականութեան այլ կարեւոր անդամք հաւաքոյթ մ'ըրած են, համակրանք արտայայտելով առ Պ. Ռալլի: (Հավաս·)

Արդէն ծանուցած էինք թէ Լոնտոնի Նորընտիր քաղաքապետը ծննդեամբ Պելճ մ'է, որ Անգլիոյ մէջ յաջող գործեր ընելով, անգլիական հպատակութիւն ընդունած էր. Իւր պելճ հայրենակիցք ուզեցին պատիւ մ'ընել առ Պ. տը Բէյսէր, Լորտ Քաղաքապետ Լոնտոնի. Պելճ քաղաքաց 70 քաղաքապետք եւ քաղաքային խորհրդականք խմբովին Լոնտոն գնացին, եւ հանդիսապէս Լորտ Քաղաքապետին մատուցին արծաթեայ գեղարուեստ բաժակ մը, ոսկեղէն բանուածքով, կոթական ոճով շատ ճարտար գործ, որոյ վրայ արձանագրուած է ֆրանսերէն՝ «Պելճ Քաղաքապետութիւնք առ Լորտ Քաղաքապետ Պ. տը Բէյսէր, Լոնտոն «1888». Ի պատիւ իւր նախկին հայրենակցաց, Պ. տը Բէյսէր չքեղ կոչունք եւ երեկոյթ մը տուաւ իւր քաղաքապետական պաշտօնատան մէջ.

—Գերման լրագիրք ոմանք, մաքսային ամէն արգելքներու հակառակ ռուսական ցորենին մեծ քանակութեամբ Գերմանիա ղրկուելուն վրայ ուշադրութիւն հրաւիրելով, եւ յիշելով ի մասնաւորի 350 լեցուն չոգեկառքով ռուսական ցորենի Գերմանիա հասնիլը, փափաք կը յայտնեն որ «միջոց մը գտնուի դարման տանելու այս ցաւալի կացութեան, եւ ազդու տնօրինութիւնք որոշուին գերմանական հրապարակաց ռուսական արմտեօք ողողման դէմ.»

—Սուէզի ջրանցքին մէջ ելեկտրական լուսով գիշերային նաւարկութիւնն աճելու վրայ է նոր կանոնադրութեանց շնորհիւ. 1887 տարւոյն առաջին ամսոյ մէջ գիշերը Ջրանցքէն անցնող նաւուց թիւը 10—20 էր, մինչ վերջին ամսոյ մէջ 50—80 ի կը հասնէր. Սովորական չոգենաւ մը գիշեր ատեն ելեկտրական լուսոյ օգնութեամբ Սուէզի ջրանցքին մէկ ծայրէն միւսը կ'անցնի առնուազն 15 ժամէն.

—Հազարաւոր Հրեայք, որոց Ռուսիայէն արտաքսումը ծանուցած էինք, կուգան հաստատուիլ ի Ռումանիա, ի Մոլտավիա մանաւանդ.

—Ֆրանձ Եօզէֆ կայսր պարզապէս սիրահարած է Մարիա Թերեզա Կայսրուհւոյն յիշատակին. Թերեզեան Ցիշատակարանէն, Թերեզեան Ցուցահանդէսէն յետոյ, ահա՛ Թերեզեան չքանշան. Ն. Կ. Վեհափառութիւն հրամայեց որ յատուկ չքանշան մը տպուի ի յիշատակ բացման Թերեզեան Ցիշատակարանին, որ նկարագրութիւնն երկիցս հրատարակեցաւ լրագրոյս մէջ.

—Մօռնինկ Փօսթ(?), Անգլիոյ զինուորական ոյժերը վերակազմելու եւ երկրին պաշտպանութիւնն եւս առաւել ապահովելու համար Լոնտոնի մէջ հանուած աղմուկին վրայ խօսելով, կ'ըսէ թէ այս աղմուկ անգլիական եւ գերմանական կառավարութեանց մէջ համաձայնութեան մը հետեւանք է, որոյ նպատակն է մտապէս աւելցնել Անգլիոյ պատերազմական ոյժերը. Պիզմարք Իշխան, բարեկամութիւն կեղծելով հանդէպ Ռուսիոյ, թէ՛ զԱւստրիա եւ թէ զԱնգլիա կը քաջալերէ երկու քան զեւս աւելցնելու իրենց զինուորական ոյժեր, ի հեճուկս իրենց բնական թշնամւոյն՝ Ռուսիոյ. Իրա՛ւ շատ խելացի աշխարհավար մը պէտք է լինի Պիզմարք, եթէ այդպիսի բան մը միտքէն կ'անցունէ.

—Զուիցերիա փափաք յայտնեց վերսկսելու խզեալ բանակցութիւններն Աւստրիո-Հունգարիոյ հետ առեւտրական դաշնագրոյ մը կնքման համար. Զուիցերիոյ պատուիրակներն ի մօտոյ կը հասնին Վիեննա.

—Մասուայի իտալեան զօրաց նախորդ հրամանատար Սան-Մարծանօ զօրավար անցեալ շաբթուն մէջ Հռոմ հասաւ, եւ սիրալիր ընդունելութիւն գըտաւ թէ՛ Կառավարութեան եւ թէ ժողովրդեան կողմէ. Այս մարդ 20,000է աւելի իտալեան զօրաց գլուխը գըտնուելով հանդերձ բնաւ յաղթութիւն մը չտարաւ Հապէշներուն վրայ, եւ անցեալ տարւոյ իտալեան պարտութեան վրէժն ալ չկրցաւ լուծել. Բայց յաղթութիւնն ապահովելու ա՛յնպիսի ճարտար միջոցներ ձեռք առաւ, որ Հապէշք յարձակելու վախցան եւ ցրուեցին իրենց մեծ բանակն, այնպէս որ յաղթութիւն մը տարածի չափ եղաւ Իտալիա, քանի որ Մասուայի շրջակայքներն ուզածին չափ տեղեր իւր ձեռքը մնացին, ու պիտի մնան.

—Ռուս կառավարութիւնը պուլկար կառավարութեան թոյլ կուտայ պուլկար բանակին պէտքերուն համար շատ մը սայլեր գնելու Բիշնեւէ (Պեսարապիա).

—Ֆրանսայի պատերազմական եւ ծովային Նախարարութիւնք միախորհուրդ կը պատրաստեն օրինագիծ մը, որով Խորհրդարանէն պիտի խնդրեն 30 միլիոն ֆր.ի վարկ մը Ֆրանսայի ծովեզերքը պաշտպանողական լաւագոյն վիճակի մը մէջ դնելու համար նաւային յարձակման դէմ.

—Վերջերս զօրավար Չէպէն տնօրէն անուանեցաւ Կաչինայի ռուսական որբանոցին. Աշակերտք, դժգոհ այս անուանումէ, յարձակեցան զօրավարին վրայ, եւ չարաչար բանակոծեցին տնօրէն զօրավարն. Ոստիկանութիւնը միջամտեց, եւ շատ մը ձերբակալութիւններ ըրաւ, այն կասկածով թէ աշակերտաց մէջ ընկերվարութիւն կամ ոչնչականութիւն մուտ գտած է. Այս իրողութիւն կարեւորութիւն կը ստանայ մանաւանդ այնու զի որբանոցը մօտ է Զարին Կաչինայի պալատին.

—Կը հեռագրեն այն լուր թէ Հէսի Աղեքսանդր Իշխան, վերջերս ի Վիեննա գտնուած միջոցին, Ֆրանձ Եօզէֆ Կայսեր առաջարկեր է Աւստրիոյ զինուորական ծառայութեան մէջ ընդունիլ իւր որդին, Աղեքսանդր Իշխանը, Պուլկարիոյ նախորդ Իշխանը. Կ'երեւի թէ Աղեքսանդր Իշխանին հայրն այսպիսի առաջարկ մը իրօք ըրեր է, բայց Աւստրիոյ կայսրը չէ համարձակեր ընդունիլ՝ իւր երկու հզօր դրացիները, մանաւանդ Ռուսիան չվշտացնելու համար. Եւ քաղաքականութեան մէջ, մերժըւած առաջարկներն բնաւ չներկայացուած համարիլ քաղաքավարութիւն է.

—Եւրոպեան երկրաց մէջ եւս քան զեւս ուշադրութիւն կը գրաւէ Բըզանլըքի (Արեւ. Ռումելի) վարդի եւ վարդիւղի արտադրութիւնն. Անգլիոյ առեւտրական լրագիր մը կ'ըսէ. «Բըզանլըքի հովիտն, անուանեա՛լ Վարդերու հովիտ, կը տարածի մինչեւ Քարլովա, եւ կը պարունակէ բոլոր այն գիւղեր որք մեծ Պալքանաց ընդարձակ շղթային շնորհիւ պատսպարեալ կը գտնուին հիւսիսային սաստկաշունչ քամիին դէմ. Այս գաւառակի վարդի արտադրութեան վրայ վերջին վիճակագիրը կը վերաբերի 1885 տարւոյ, եւ արտադրեալ վարդիւղին արժէքն էր նոյն տարին 1,100,000 ֆր. Դիտելով Բըզանլըքի գաւառին բարեկեցիկ վիճակը շնորհիւ վարդի մշակութեան, Պուլկարիոյ միւս գաւառներ նոյն մշակութեան պարապիլ սկսան, մանաւանդ բնակիչք Սդրեմայի եւ Թունճայի, Ռոտոբ լերան ստորոտը. Զգիտենք թէ այս նոր գաւառաց վարդիւղը պիտի հաւասարի՞ Բըզանլըքի համբաւաւոր արտադրութեան. Պուլկար կառավարութիւնը կը փափաքի սակայն քաջալերել այս շարժումը, եւ ներքին գործոց նախարարը վերջերս հրամայեց գնել Սդրեմայի եւ Թունճայի վարդիւղէն, որոյ օրինակները պիտի ղրկուին Մոսքուայի Համալսարանին գործարանը, Բըզանլըքի վարդիւղին հետ բաղդատուելու համար. Քննութեան արդիւնքը պիտի հրատարակուի.»

—)(22)(—

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ՎԱՐԺԱՊԵՏԻՆ ԱՂՋԻԿԸ

ՊՈԼՍԱԿԱՆ ԲԱՐՔԵՐ

Պիտի ըսես որ, մայր, քանի որ Գարեգին ամուսնութեան խնդրած է զիս, համակրած ըլլալու է ինձ. այդպէս չէ, մայր, Գարեգին թերեւս ամուսնանալ կ'ուզէր, եւ զիս ընտրեց, ինչպէս պիտի ընտրէր ուրիշ մը, իսկ Արամ էֆէնտին ամուսնանալ կ'ուզէ ինձ հետ որովհետեւ կը համակրի ինձ, եւ ապացոյցն այն է որ հազիւ քանի մը օր է որ տեսած է զիս եւ ահա լուր կը ղրկէ.

—Իրաւ է, աղջիկս.

—Անշուշտ Գարեգին բարի երիտասարդ մ'է, ազնիւ տղայ մը, զինք ճանչցողները կ'սքանչանան իւր վրայ, իւր գործունէութիւնը կը գովեն, ու կը զարմանան, ինչպէս մենք ալ, իւր վեհանձնութեան վրայ. սակայն, մայր, ատոնք այնպիսի յատկութիւններ են որոնց օժտեալ անձ մը իրաւունք կ'ունենայ մեր յարգանաց, բայց ո՛չ անհրաժեշտապէս մեր սիրոյն. սիրել եւ յարգել, գիտես, մայր, թէ ի՞նչ տարբերութիւն ունին իրարմէ. Գարեգին վեհոգի երիտասարդ մ'է, դուք գովեցէք զինք, ես իմ կողմանէս կը կրկնապատկեմ ձեր տուած գովեստները. կրնաք հաւատալ թէ թերեւս ինձմէ շատ աւելի արժանաւոր աղջկանց հետ ամուսնանալու արժանի է, խղճմտին կը հաստատեմ ձեր ըսածը. բայց, մայր, այն համակրութիւնը զոր խօսեցեալք կը տածեն միմեանց նկատմամբ եւ որ ամուսնական կենաց նորածիլ վիճակն ըլլալ կ'ենթադրեմ՝ չունիմ զայն իւր նկատմամբ. անիրաւ եմ, այնպէս չէ՞, մայրիկ, անխոստովանելի յայտնութիւն մ'է ըրածս այնպիսի երիտասարդի մը համար որ ազնուութեան տիպար մ'է. սակայն, աւա՛ղ, կրնա՞մ սրտիս մէկ անդիմադրելի զգացումը ծածկել դէմ մօ՛րս առջեւ . . .

—Հօրդ ալ կարծիքն այն է որ քանի որ Արամ աղէն ձեռքդ կ'ուզէ կոր, ալ խնդիր չը մնար Գարեգինի վրայ. բայց, աղջիկս, ինքզինքդ կամովին անբաղդութեա՞ն պիտի մատնէիր ուրեմն, ամուսնանալով անոր հետ զոր չէիր սիրեր.

—Ո՛չ, մա՛յր, մա՛յր, ըսաւ Աստղիկ հեղձամղձուկ, չը կրնալով կուլ տալ իւր արտասուքը.

Զգացած էր ինքզինք՝ ի լուր մօրը խօսքերուն որ Արամին իւր նկատմամբ ունեցած դիտաւորութիւնը կ'աւետէր իրեն. բայց այժմ երբ մայրն եւս քան զեւս խանդաղատալից կը խոստովանցնէր զինքն, ոչ եւս կրնար դիմադրել իւր արտասուաց: Ա՜հ, ի՜նչ քաղցր արտասուք էր այն, արտասուք զոր չը պիտի յագենար հեղլով: Բիչ յետոյ շարունակեց.

—Մա՛յր . . . Գարեգ . . . ինին հետ ամուսնանալու հաճելուս պատճառը, կը յուսայի որ կրնայիք գուշակել: Իմ տարիքս ունեցող աղջիկ մը բաւական խելք ունի կարենալ թափանցելու համար իւր ծնողաց վիճակին, կարենալ զգալու համար այն անձուկ, այն դառն կացութիւնն որում դատապարտուած է ընտանեկան յարկն ուր կ'ապրի: Վարժարանը թողնելէս ի վեր երբ այնքան յոյսերով դարձայ տուն՝ տեսայ որ օր քան զօր հօրս ճակտին վրայ մտահոգութեան խորշոմներ կը ծնուէին. Որքան ալ իւր սիրոյ զուարթութեամբ լեցուած ըլլար, սակայն նա յարտաքուստ միշտ ուրախ ցոյց կուտար ինքզինք իմ առջեւս եւ ժպիտ մ'ունէր ինձ համար. իւր մէկ մի խօսքը զոր ինձ կ'ուղղէր՝ գորովոյ արտայայտութիւն մ'էր ինձ նկատմամբ. կը սիրէր զիս, լուրջ սիրով, կ'զգայի զայս. Մինչ դուն զիս չփացնելէ չզգուշանալով կը համբուրէիր, կը գգուէիր, նա զիս դիտելու զմայլմամբ կը բաւականանար. Քանի՜ քանի անգամներ նշմարած եմ որ խորին մտածմանց մէջ ընկղմած, երազուն զիս կը դիտէր բարի հայրս: Գիտե՛մ ինչ որ կը յուսահատեցնէր զձեզ, անհանգիստ զձեզ կը մատնէր. կը կարծէիք թէ զիս երջանիկ չէիք կրցած ընել. այս չէ՞ր ձեր մտատանջութեան պատճառ. վարժարանին մէջ հարուստ ընտանեաց աղջկանց նման հագուեցուցած էիք զիս եւ յետոյ չէիք կրնար պարզ հրճուանք մ'իսկ չլնել, այս չէ՞ր ձեր ինձ նկատմամբ զգացած կարեկցութեան պատճառն որ կրկնապատկած էր ձեր սէրը: Այո, կը խոստովանիմ, գեղեցիկին գաղափարով, գեղեցիկին ճաշակով կրթուած էի, եւ երբ տուն դարձայ ուսումնաւարտ՝ յուսախաբութիւնս մեծ էր. կը սիրէի զուարճալի ժամեր անցունել, գեղեցիկ զարդարուիլ, վերջապէս աղջիկ մ'էի. բայց ձեր սէրը ամէն ինչ մոռցնել տուաւ ինձ: Սակայն պահ մը յետոյ փոխանակ զիս երջանիկ ընելու, անհանգստութեան մը, թեթեւ մելամաղձութեան մը մատնեց զիս ձեր սէրը, մայր, ձե՛ր սէրը. զգայի որ ձեր այդ ծայրայեղ խանդաղատանքը պէտք էր որ մասնաւոր շարժառիթ մ'ունենար, ու ես ինձ դիւրաւ բացատրեցի այդ շարժառիթն. —այն զրկանքը զոր բաղդը կ'ընէր ինձ դէմ, կ'ուզէիք զայն սիրով փոխարինել. բայց ես մեծ գոհութեամբ պիտի կրէի այդ զրկանքը, եթէ զրկանք էր իրօք,— միայն թէ դուք չը տխրէիք ինձմով: Այլ օր մը լսեցի եւ ուրիշ օրեր ալ, հօրս հետ կը խօսակցէիք վիճակիս վրայ ու կ'ըսէիք. «Դժբա՛ղդ զաւակս, դժբա՛ղդ աղջիկս». կը տխրէիք դուք, մինչ ես ինձ կը հարցնէի թէ ի՛նչ ունիմ ես դժբաղդ համարուելու համար այդքան: Եւ ձեր իմ մասիս ունեցած մտատանջութիւնը տեսնելով կ'ըսէի ձեզ թէ պարզ հագուստները այնինքն պարզասիրութիւնը կը սիրէի կը նախընտրէի. կը ստէի, մա՛յր, եւ կ'երեւի որ դուք ալ արդէն չէիք հաւատար խօսքիս ու կեղծած սիրուն պաշտպանութիւն կը համարէիք ձեզ դէմ, որով ա՛լ աւելի կը վըշտանայիք ինձ համար, մինչ ես ալ ձեզ համար կը վշտանայի որ իմ պատճառաւս դժբաղդ էք, այնպէս որ կենաց ողջնորութեամբն իսկ յանձնառու էի այլ եւս ընդունիլ նոյն իսկ թշնամւոյ մը ձեռքը որ զիս յամուսնութիւն խնդրէր, բա՛ւ էր որ դադրէր ձեր յուսահատ մտածմանց առարկայ ըլլալ: Բայց ո՛վ պիտի ուզէր զիս. հօրս վիճակը երթալով չէր բարւոքեր, ընդհակառակը. ուսուցչութեան մէջ նորը հինին թշնամին է, եւ հայրս բաւական տարէց էր արդէն հին ուսուցիչ համարուելու համար: Ուրեմն յոյս չկար վերջ տալու այս ցաւալի կացութեան յորում դուք եւ ես միմեանց դժբաղդութեան տխուր վկայներ դարձած էինք: «Ա՜հ, ինչո՞ւ մանչ չեմ ծնած» կ'ըսէի ես ինձ երբեմն, քար պիտի կրէի հօրս օգնելու համար. բայց ի՞նչ օգուտ, աղջիկ մ'էի խոնարհ, մոռցուած տխուր յարկի մը տակ ուր ոչ ոք կուգար փնտռել զիս, եւ եթէ գար իսկ կրնա՞ր սիրող ոգի մը եղած ըլլալ այն. ո՛չ, քանի որ սէրը մտերմութեան մէջ կը ծնի եւ մենք բարեկամներ չունէինք որ այցելութեան գային մեզ մտերմաբար: Եւ ահա այս վիճակին մէջ էի, մայր, երբ Գարեգին ներկայացաւ. կրնայի՞ մերժել զայն. ո՛չ եւս. ամուսին մը առաջ ազատարար մը կը տեսնէի ի նա, ու յետոյ կ'ըսէի ինքզինքս. «Ամուսնութեան մէջ սէրն ինքնին կը գոյանայ կ'ըսեն:»

—Բայց ինչէ՞ն դիտէիր որ նա զքեզ չէր սիրեր:

—Մայր, սակայն տեսնուած ենք իրարու հետ. բարի տղայ մ'է, բայց շատ խոհեմանկ չէ. իւր ձեւերուն մէջ դիւրաւ կը մատնուէր եթէ համակիր զգացումներ ունեցած ըլլար ինձ նկատմամբ:

Եւ Աստղիկ վերստին սկսաւ արտասուել. սիրտը յորդած էր:

—Տղայ մի՛ ըլլար, աղջիկս,—պատասխանեց մայրն, որոյ աչքերն եւս ողողուած էին արտասուօք ի լուր իւր աղջկան սրտայոյզ խոստովանութեան. փոխանակ այսպիսի զուարթ օր մը խնդալու, ուրախանալու, կը տրտմիս, կուլաս. սրբէ՛, սրբէ՛ արցունքդ, աչքերուդ մեղք է, զաւակս,—եւ կաթոգին համբուրեց իւր աղջիկը աւելցնելով.—մինչեւ հիմա դեռ տղայ էիր, ասկէ վերջն է դեռ տեսնելիք օրերդ, զաւակս:

ԺԹ

Կանուխ կը դառնար այն օր Գարեգին իւր տուն, սովորականէն շատ կանուխ: Ծերուկ մօրկանը սիրտը դողաց ի տես իւր որդւոյն որ կորագլուխ տուն կը դիմէր դալկահար. «Աղէկօք տկա՞ր էր, հիւանդ էր այսպէս կանուխ վերադառնալու համար. ո՛չ, որքան գունատ էր. բայց ի՞նչ բան այդքան վշտակրութեամբ կրցած էր համակել իւր դէմքը որոյ վրայ ժպիտը կը փայլէր առաւօտուն. ի՞նչ բան, արդեօք ի՞նչ բան . . . »կը հարցնէր ինքնիրեն հեգ մայրը սրտատրոփ:

Հասաւ տուն, բարեւ մը փոխանակեց իւր մօր հետ. բայց ոչ այն հնչուն, առոյգ «բար' իրիկուն»ը զոր սովոր էր ուղղել իւր մօր դրանէն վերադարձին, այլ տխուր, տխուր բարեւ մը:

—Ի՞նչ ունիս, զաւակս, հարցուց մայրն եւ նոյն ժամայն իւր որդւոյն քով սրանալով որ ընկողմանած էր արդէն բազմոցին վրայ անհոգայոյզ, բռնեց անոր ճակատը, իւր ափանց մէջ առաւ անոր ձեռները, ու յաւելցուց.—բան մը չունիս, մէկ տեղդ կը ցաւի՞ կոր:

ՏԻԳՐԱՆ ԿԱՄՍԱՐԱԿԱՆ

(Շարունակելի)

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Բաղէշի առաջնորդական տեղապահ Պաճեան Արժ. Բարթուղիմէոս վարդապետ, որ Վանայ Պատրիարքական փոխանորդ կարգուած էր, հեռագիր մ'ուղղելով ի Պատրիարքարան, իւր անկարողութիւնը մէջ բերելով հրաժարած է այդ պաշտօնէն։

Կը լսենք թէ Ուսումնական խորհուրդն որոշեր է ազգային վարժարանաց մէջ գործածելի դասագրոց տուրքը հրատարակիչներէն գանձել երբ վաւերացման համար ներկայացուին. իսկ ասկէց առաջ արտօնեալ դասագրոց տուրքն եւս նոյնպէս գանձել հրատարակիչներէն, փոխանակ գրավաճառներէ գանձելու, ինչպէս որոշուած էր նախապէս։

Կ'իմանանք նաեւ թէ Ուսումնական խորհուրդն հարկ տեսեր է բարեփոխել ազգային վարժարանաց ուսմանց Ծրագիրն եւ առ այս որոշեր է նախ և առաջ ստանալ գլխաւոր ուսուցչաց կարծիքը։

Շաբաթ օրը Վեհ. Սուլթանն հանդիսական կերպիւ Թօփ-Գաբուի պալատը գնացած միջոցին, Ազգ. Կեդրոնական Վարժարանն ուսանողք ինչպէս նաև Ղալաթիոյ Թաղային վարժարանի սանունք, ընդամէնն իբր հարիւր-յիսուն պատանիք, բարեւի կեցան Ս. Լուսաւորիչ եկեղեցւոյ կալուածն եղող Արամեան Պանդոկին առջեւ, չիտակ ճամբուն վրայ։ Կեդրոնական Վարժարանի սանունք, իրենց ուսանողական համազգեստն հագած, առջեւի կարգը կեցած էին, իրենց ի գլուխ ունենալով քաշանայից դասն և իրենց ուսուցիչներէն զոմանս, մինչ բարձրահասակ աշակերտ մը, աթոռի մը վրայ կանգուն, գլխուն վրայ կ'ամբառնար ճերմակ ժապաւէններով պճնուած վարդագոյն մետաքսէ չքեղ դրօշ մը, պարունակող Վեհ. Սուլթանի անուանը ձօնուած Թուրքերէն երգի մը պատճէնն, ոսկեզօծ տառերով և ոսկենկար չըջագծերով, զոր չաբաթ երեկոյ Թարիք և երէկ բոլոր օսմանեան թերթերն հրատարակեցին իւր ներածութեամբ։ Երբ կայսերական Թափօրը մօտեցաւ այդ վայրին, ուսանողք սկսան բարձրաձայն երգել յիշեալ երգը։ Վեհ. Սուլթանն յոյժ գոհ մնալով այս համակրական ցոյցէն, բարեհաճեցաւ ձեռքով բարեւել զհայ ուսանողս և հրամայել որ երգուած երգին օրինակն իրեն մատուցուի։ Կայս. Թիկնապահաց մին անմիջապէս գալով, առաւ ուղղերձի ծրարը։ Որպէս յիշատակած է Սէրէֆ, պահ մը վերջ յատուկ Թիկնապահ մը գալով Վեհ. Կայսեր գոհունակութիւնն յայտնեց և Ն. Վեհափառութեան հրամանաւ ուսանողաց թիւն և դասատուաց անունները նշանակելով մեկնեցաւ։

ՄՇՈՅ ԴԷՊՔԸ

Բաղէշի պաշտօնական լրագիրս հետեւեալ տեղեկութիւնները կը հրատարակէ Մշոյ ցաւալի դէպքին վրայ.

«Ապրիլ 27 ի գիշերը ժամ 7 ին մարդ մը Մշոյ հայ-հռոմէական առաջնորդ Յովհաննէս գերապայծառի մասնաւոր բընակարանին պատուհանէն սանդուխով ներս մտնելով, վիրաւորիչ գործիքով մը առաջնորդը տասն տեղէ վիրաւորեց և նոյն պատուհանէն փախաւ։ Մթութեան պատճառաւ առաջնորդը չկրցաւ ճանչել վիրաւորող մարդը. բայց տեղային կառավարութիւնն եղելութիւնն անմիջապէս իմանալով, կառավարիչ Լիվա Եօմէր Շէվգի փաշա անձամբ ելաւ փնտռել չարագործն, և խուզարկութիւնք յաջող արդիւնք տուին։ Պատուհանին առջեւ արեան կաթիլներ տեսնուեցան որոց հետեւելով, խուզարկութիւնք առաջնորդեցին Մշոյ հայ վարժարանին դասատու Գէորգի տան առջեւ, և նոյն ինքն Գէորգ թեւէն վիրաւորուած վիճակի մէջ տունէն դուրս հանուեցաւ, եւ հարցաքննուելով, համարձակապէս յայտարարեց թէ առաջնորդին տան պատուհանէն գիշերայն ներս մտնելով, իւր դանակով վիրաւորած է զնա, անապարանօք զինքն եւս թեւէն վիրաւորելով, և փախած է այն համզմամբ թէ մահացու կերպիւ կրցած է վիրաւորել զառաջնորդը։ Գէորգ կրկնեց և հաստատեց իւր այս յայտարարութիւնը, եւ քննութիւններն ամբողջացնելու և օրինաւոր պատիժն ի գործ դնելու համար ձերբակալեցաւ։

«Թէև ոճրին բուն շարժառիթներուն վըրայ տեղեկութիւն չունինք տակաւին, բայց անտարակոյս վերագրելի է այնպիսի զգացումներու և ձգտումներու որք պարզ խորհրդածութեամբ մը կրնան հասկցուիլ. (***), և նմանապէս աներկբայելի է որ Հայոց ազգին պէս պարկեշտ և հանդարտաբարոյ ժողովուրդ մը զայրոյթով և նողկանօք պիտի լսէ այս ոճրագործութեան լուրը։

«Կը լսենք թէ առաջնորդին վէրքերը թեթեւ ու անվտանգ են։

«Անցեալները Միհրան Ամերիկեան անուն հայ-հռոմէականն իւր ընկերներով յանդգնած էր գիշերայն Հայու մը տունը մտնել ծպտեալ։ Կրնայ խորհուիլ թէ Գէորգի գործն այդ դէպքին համար վրէժխնդրութիւն մ'է։ Բայց գործին եղեռնական հանգամանքն և ոճրին պարագաներն և վիրաւորողին ու վիրաւորեալին անձնական կացութիւնն ու ընթացքը չատ կարեւոր նշանակութիւն մը կուտան եղելութեան։ Գոհացուցիչ պարագայ մ'է որ բուն ոճրագործին ձերբակալմամբ տեղի չէ մնացած ոճրին ուրիշներու վերագրելու. որովհետեւ այս տեսակ պատահականութեանց մէջ նորաձեւութիւն մ'եղած էր Քիւրդերուն վերագրել ամէն եղեռնագործութիւն։ Բայց մինչ՝ ըստ սրբազան բանին՝ «Արդարութիւնը կը յաղթէ, և ոչինչ կրնայ յաղթահարել զԱրդարութիւն»։

«Կը խոստանանք առաջիկային հաղորդել այս դէպքի վրայ մեր ստանալիք նոր տեղեկութիւններ, և առիթէն օգուտ կը քաղենք շնորհաւորելու համար Մշոյ Վսեմ. Կառավարչին բանիբուն գործունէութիւնն և կորովն, որոց ապացոյց են այս և նմանօրինակ պարագայից մէջ իւր բռնած ընթացքը։»

Մշոյ դէպքին վրայ մեր սեփական տեղեկութիւն մը չունինք տակաւին. բայց դիտելի է որ Բաղէշի պաշտօնական լրագիրն իւր վերոյգրեալ պատմութեան մէջ Միացեալ Ընկերութեանց խօսքը չըներ. այլ կը յիշէ միայն «Հայոց վարժարանին դասատու Գէորգ», նմանապէս մեղսակիցներու խօսք չըներ, և միայն մէ'կ ոճրագործ ցոյց կուտայ։ Այս կէտերու վրայ Բաղէշի պաշտօնական թերթին պատմութիւնը բաւական կը տարբերի զառաջինն Թարիքի մէջ հրատարակեալ տեղեկութիւններէն, զոր վերապահմամբ ընդունած էինք։ Թարիք և ուրիշ լրագիրներ այսօր առանց դիտողութեան կ'արտատպեն Բաղէշի լրագրին տեղեկութիւնը։

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

28ՐԴ ՏԱՐԵԴԱՐՁԻ ԱԶԳԱՅԻՆ ՍԱՀՄԱՆԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

Յ'ԱԶԳԱՅԻՆ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻ Ս. ՓՐԿՉԻ

ՄԱՅԻՍ 22

Ազգային Սահմանադրութեան 28րդ Տարեդարձի հանդէսն ըստ սովորութեան պիտի կատարի Ազգային Հիւանդանոցի դիմացի պարտիզին մէջ, որ այս տարի նախընթաց տարիներէ աւելի չքեղ և զըւարճալի երեւոյթ մ'ստացած է հովանաւոր ծառուղիներով՝ վրաններով եւ ուրիշ պատրաստութիւններով, ուր իւրաքանչիւր ոք մտնելու համար պարտի 2 ԴԱՀԵԿԱՆ մուտք վճարել։

Հանդէսին Կարգադիր Մասնախումբն պատիւ ունի ծանուցանել Ազգին թէ Հանդէսին չքեղութեան և ժողովրդեան, մանաւանդ ընտանեաց հանգստեան և անդորրութեան համար ամէն կարեւոր միջոցներ կանխաւ ի գործ դրած է. այնպէս որ ժողովուրդն ըստ ամենայնի գոհ պիտի լինի։

Գեր. Տ. Հմայեակ Ս. Եպիսկոպոս Դիմաքսեան կիւրակէ առաւօտ հանդիսաւոր Ս. Պատարագ պիտի մատուցանէ Ազգային Հիւանդանոցի մատրան մէջ ի ժամ 1։

Յետ աւարտման Ս. Եկեղեցւոյ, Գեր. Պատարագիչ Սրբազանն՝ մեր Օգոստափառ ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ, Օսմանեան կայսրութեան և լուսամիտ նախարարաց, ինչպէս նաեւ ազգային բարերարաց բարօրութեանն եւ թանկագին յիշատակին համար գոհաբանական աղօթքներ պիտի մատուցանէ։

Ճաշը պիտի սկսի ժամ ճիշդ 4ին Որբանոցին պարտիզին մէջ Ամեն. Սրբազան Պատրիարք Հօր նախագահութեամբ և պիտի տեւէ 1 ժամ։ Սեղանին վրայ բաժակներու առաջարկութիւնք պիտի ըլլան և ժամանակ ժամանակ նուագածուաց ընտիր խումբ մը առաջնորդութեամբ Պ. Թօնիի պիտի նուագէ ըստ կարգադրութեան Մասնախմբին։

Առաջին սեղանը պիտի ընդունուին եկեղեցական Ս. Հարք, Ազգային պաշտօնական մարմինք և ընտանիք ի միասին ունեցող անձինք(*)։

Յետ ճաշոյն պիտի սկսի հանդէսն ըստ սովորութեան Հիւանդանոցի դիմացի պարտիզին մէջ, ուր որոշեալ անձանց կողմանէ ատենախօսութիւններ պիտի ըլլան։

Ըստ ժամանակացուցի Մասնախմբին՝ Ազգային և Եւրոպական ընտիր երգեր պիտի նուագեն նուագածուք, որոց մերթ ընդ մերթ պիտի ձայնակցին Որբանոցի երգեցիկ սանունք։ Նոյնպէս պիտի նուագուին Տաճկերէն երգեր, մանաւանդ նոր երգ մը, որ ՎԵՀ. ՍՈՒԼԹԱՆԻ անուան նուիրեալ է։

Սոյն ազգային հանդէսի բարեկարգութիւնն չ'խանգարելու համար՝ Մասնախումբն հարկ կը համարի յայտարարել թէ այն ազգային Ընկերութիւնք որոնք այլ և այլ եղանակաւ Հանդէսին մասնակցելու փափաք ունին, պարտաւոր են մինչեւ յառաջիկայ Ուրբաթ (Մայիս 20) իրենց դիւանին միջոցաւ ներկայանալ Մասնախմբին ի Մեծ-Նոր Խան Հիւանդանոցի Գրասենեակը և բանակցիլ այն պայմաններուն վրայ, որք Ընկերութեան միանգամայն Ազգային հանդէսին կրնան պատուաբեր ըլլալ։

Մասնախումբն աւելորդ չ'համարիր յայտարարել թէ որոշուած է խստիւ արգիլել նոյն օր՝ Ընկերութեանց, Խորհըրդոց եւ այլոց կողմանէ շրջաբերութեան եղած ԳԱՆՁԱՆԱԿՆԵՐՆ, ՊՆԱԿՆԵՐՆ, եւ ՆՈՒԻՐԱՏՈՄՍԵՐՆ Հիւանդանոցի և Հանդիսավայրին մէջ, զի Հիւանդանոցն ընդհանուր Ազգին պատսպարանն ըլլալով նոյն օրուան հասոյթն ամէն տեսակէտով մի միայն ԱՆՈՐ ՍԵՊՀԱԿԱՆ ԻՐԱՒՈՒՆՔՆ է։

Սեղանի տոմսակաց գինն է մէկ արծաթ մէճիտ, որք կը գտնուին Մասնախմբի անդամոց քով, Հիւանդանոցի Գրասենեակն և նոյն օրն Հանդիսավայրին դուռը։ Հիւանդանոցի Պատուարժան Հոգաբարձութեան կնիքը և թիւ չը կրող տոմսակներն վաւերական չեն։

Հանդիսավայրին մէջ ոգելից ըմպելիք գործածել բոլորովին արգիլեալ է իբրեւ անպատշաճ ազգային պատկառելի Հանդէսի մը։ Գալով գործածելի ըմպելեաց, իւրաքանչիւրին գինն՝ թղթերու վրայ տըպագիր նշանակուած և Հանդիսավայրին մէջ աստ անդ կախուած է ի տես հասարակութեան։

Մասնախումբն ի դիւրութիւն հասարակութեան երկաթուղւոյ վարչութեան հետ բանակցելով կառախմբոց երթեւեկութեան համար ժամեր որոշած է։

Մասնախումբն՝ որ ի պատիւ Ազգ. Սահմանադրութեան և ի նպաստ Ազգ. Հիւանդանոցի հարկաւոր անկելոց և որբոց, ջանք և քիրտն չէ խնայած, իրաւունք ունի փոխադարձաբար յուսալու Պատուարժան Հասարակութենէն ո'չ միայն նիւթական նպաստ այլ և համակրութիւն այն կարգադրութեան՝ զոր Մասնախումբն տնօրինած է։

Կարգադիր Մասնախումբ
16 Մայիս 1888
Մեծ Նոր Խան Թ. 48, 49, 50,
Կ. Պոլիս

ԾԱՆՕԹ. — Այս վերջիններս պարտաւոր են ճաչէն մէկ քառորդ ժամ առաջ պատրաստ գտնուիլ սեղանին մօտ։

ՑՈՒՑԱՀԱՆԴԷՍ

ԱՐՀԵՍՏԱԳԻՏԱԿԱՆ ՈՒՍՈՒՄՆԱՐԱՆԻՆ ՀԱՅ ԻԳԱԿԱՆ ՍԵՌԻՆ Ի ԲԵՐԱ.

Ամէն ազգային, այր թէ կին, որ կ'այցելէր երէկ Բերայի աղջկանց Արուեստանոցի Ցուցահանդէսը, գոհունակութեամբ և հրճուանօք կը համակուէր և ինքնաբուխ տենչ մը կ'զգար իւրովսանն սատարելու այդ բազմարդիւն հաստատութեան զարգացման։ Եւ արդարեւ, քիչ բան չէր մէկ տարուան ընթացքի մէջ այդքան յառաջդիմութիւն գտնել դեռահաս սանուհեաց քով որք քաջութիւն կ'ունենային իրենց ձեռագործներն ի տես հանրութեան դնելու, մանաւանդ ենթարկելով զայնս փափկաճաշակ ու փորձ տիկնանց և օրիորդաց քննութեան ու գնահատման։ Արուեստանոցի միջին սրահը ճշմարիտ արուեստարանի մը փոխարկուած էր. մէջտեղն, ընդարձակ սեղանի մը վրայ հոյակապ հաւաքածոյ մը կար գեղեցիկ ասեղնագործութեանց, հիւսուածոց, կարի, տանդելի և այլ ամենայնի զոր կրնան արտադրել մատունք գեղեցիկ սեռին. սրահին մէկ մի անկիւնն, և պատերն իսկ կը կրէին իրենց ձեռարուեստ զարդերը, մին քան զմիւսն ճաշակաւոր, մին քան զմիւսն ընտիր և նուրբ ձեռագործներ։

Այցելուք, մեծաւ մասամբ Բերայի Հայոց բարձր դասուն պատկանող տիկնայք և օրիորդք, հաճութեամբ կը դիտէին այդ ամենն և բազումք, ինքնաբերաբար, կը գնէին այս կամ այն նիւթը կամ յանձնարարութիւններ կ'ընէին, ոչ եթէ սոսկ ի քաջալեր դեռատի սանուհեաց, այլ զի այդ ձեռագործք ինքնին արժէք մ'ունէին և դուրսը, օտար վաճառատուններէ գնուած ու եւրոպական լինելու համբաւը վայելող արդուզարդից համեմատ լինելով հանդերձ, չատ աւելի համեստ գներով կը վաճառուին։ Ո'չ միայն հայընտանիքներ, այլ և բարձրաստիճան Թրքուհիք և եւրոպացի տիկնայք այս Ցուցահանդիսի բացումէն առաջ իսկ՝ զանազան յանձնարարութիւններ ըրած են և կը չարունակեն ընել մեր Արուեստանոցին, հարսանեաց օժիտներու, հանդիսական արդուզարդից և նուրբ ճերմակեղէններու պատրաստութեան համար։ Արուեստանոցը՝ շնորհիւ անձնուէր հըսկողութեան իւր պատկառելի Խնամակալութեան և շնորհիւ գնահատելի ջանից և անխոնջ հոգածութեան իւր բազմաշնորհ Ատենապետուհւոյն, Ազն. Տիկին Գայիանէ Մատակեանի, գոհացում կուտայ այս յանձնարարութեանց, զարգանալով օր աւուր և լրացնելով Ազգին մեծ և զգալի մէկ պէտքն։

Աւելորդ չէ յիշել այս առթիւ թէ, Բերայի ազգային կրթական բոլոր հաստատութեանց մատակարարութեան և հսկողութեան հոգը, նորագոյն տնօրինութեան մը համաձայն, ստանձնած է Թաղական Խորհրդոյ վեց պատուարժան անդամներէն բաղկացեալ միակ Հոգաբարձութիւն մը, զոր կը կազմեն.

Տեարք
Վսեմ. Յովհաննէս էֆ. Նուրեան (Ատենապետ)
Մեծ. Գրիգոր էֆ. Շամտանճեան (Ատենադպիր)
Մեծ. Կարապետ էֆ. Բալուճեան (Գանձապետ)
Վսեմ. Գաբրիէլ էֆ. Նորատունկեան
Մեծ. Գրիգոր էֆ. Կիւմիւշկէրտան
» Տիգրան էֆ. Տավուտեան

Ցուցահանդէսն այցելող ազգայինք ու սանուհեաց ծնողք, իրենց զմայլանաց հետ, կը փութային նաեւ յայտնել ջերմ շնորհակալութիւններ Հոգաբարձութեան այն Մեծ. անդամոց որք ներկայ էին երէկ եւ կը շնորհաւորէին զՏիկին Մատակեան՝ որ ո'չ թէ իբր վերատեսչուհի, այլ իբր ճշմարիտ մայր մը կը հսկէ իւր խնամոց յանձնուած օրիորդաց դաստիարակութեան եւ արուեստական կրթութեան։

Այդ յուսալից հաստատութեան համակրողաց համար, որոց մէկ մասը միայն կրցած էին այցելել երէկ ի վարժարան, գոհացուցիչ է անշուշտ իմանալ որ ցուցահանդէսը բաց պիտի մնայ մինչեւ յառաջիկայ կիւրակէ, ամեն օր ժամ 7էն 11. իսկ մայիս 22ի կիւրակէ օրը, ժամ 2էն մինչեւ 5։

ԱԶԴ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ

Ազգ. Կեդր. վարժարանի Խնամակալութիւնը կը ծանուցանէ Պատուարժան ծընողաց թէ Բ. և Ա. դասարանաց տարեկան հարցաքննութիւնը գրաւոր պիտի լինի, թէ քննութիւնք պիտի սկսին առաւօտեան ժամ 2ին և տեւեն $2\frac{1}{2}$ ժամ, թէ այնուհետեւ աշակերտք տուն պիտի դըրկուին պատրաստուելու և վերադառնալու համար յաջորդ քննութեանն, և թէ ընդօրինակող կամ բացակայ աշակերտք զրոյի պիտի արժանանան։

Ահա հարցաքննութեան կարգացոյցը.

Բ. ԿԱՐԳ.

Յունիս

1	Դչ.	Հայերէն
3	Ուր.	Օսմաներէն
6	Բչ.	Կրօնագիտութիւն
8	Դչ.	Բնալուծութիւն
10	Ուր.	Ուսողութիւն
13	Բչ.	Ս. Պատմութիւն
15	Դչ.	Աշխարհագրութիւն
17	Ուր.	Բնագիտութիւն
20	Բչ.	Փռ. Թարգմանութիւն
22	Դչ	Գծագրութիւն
24	Ուր.	Իրաւագիտութիւն
27	Բչ.	Օսմ. գեղագրութիւն
28	Գչ.	Ֆռանսերէն
29	Դչ.	Գրագիտութիւն
30	Եչ.	Պատմութիւն

Ա. ԿԱՐԳ.

1	Դչ.	Բնալուծութիւն
4	Շբ.	Աշխարհագրութիւն
6	Բչ.	Փռ. Թարգմանութիւն
7	Գչ.	Օսմ. գեղագրութիւն
9	Եչ.	Կրօնագիտութիւն
11	Շբ.	Պատմութիւն
13	Բչ.	Ուսողութիւն
14	Գչ.	Օսմաներէն
16	Եչ.	Ֆռանսերէն
18	Շբ.	Բնագիտութիւն
20	Բչ.	Հայերէն
21	Գչ.	Գծագրութիւն
23	Եչ.	Ս. Պատմութիւն
25	Շբ.	Վաճառականութիւն
27	Բչ.	Գրագիտութիւն

14 Մայիս 1888
Կալաթա

ԵԿԵՂԵՑԻ ՀԱՅԱՍՏԱՆԵԱՑ չաբաթական հանդէսի չաբաթ աւուր թըւոյն բովանդակութիւնն է.

Աւետարան ըստ Յովհաննու — Յովհաննէս Որոտնեցի և Գրիգոր Տաթեւացի — Մի' տայք զսրբութիւն շանց (Մուքտէրէ Աւլէսյաբէան Եղէկէ) — Նամակ առ խմբագրութիւն (Ղեւոնդ եպիսկ. Շիշմանեան) — Առ Թղթակիցս։

Մեր Զմիւռնիոյ Թղթակիցը ղրկած է մեզ Վարդան էֆէնտի Փափազեանի նոր հեղինակած երաժշտական մէկ կտորն, որ Վեհ. Սուլթանին ձօնեալ ընտիր եղանակ մ'է։

Վարդան էֆէնտի Փափազեան ձայնական երաժշտութեան ծանօթ վարպետ մ'է և իւր սիրելի ձայնովն ալ հանրութեան համակրանքը կը վայելէ ի Զմիւռնիա. հեղինակած է չատ երգեր որոց մէջ վերջինը կարեւոր տեղ մը կը գրաւէ և այդ առթիւ յատուկ չքանշանի ալ արժանացած է Վեհ. Սուլթանին կողմէ։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԽԸՐԳԱՅԻ ՇԷՐԻՖ

Խըրգայի Շէրիֆի հանդէսը չաբաթ օրը տեղի ունեցաւ չքեղ կերպիւ։ Եըլտըզի պալատէն սկսեալ մինչեւ ի Պոլիս, Թօփգաբուի պալատան դուռը տանող ճանբուն երկու կողմը գրաւած էին հետեւակ ու հեծեալ զօրքեր եւ ժողովրդեան ստուար բազմութիւն մը։ Ոստիկանք եւ քաղաքապետութեան պաշտօնեայք կը հսկէին բարեկարգութեան։ Բոլոր ճանբան ու Ղալաթիոյ կամուրջը ծածկուած էին կաւուղ աւազով, որուն վրայէն հեչտիւ կը սահէր կայսերական կառքը։ Նախ եւ առաջ Բարձր. կայսերազուն իչխանք ու իչխանուհիք, Մայր Թագուհին, պալատական տիկնայք եւ պաշտօնեայք հանդիսական կառքերով Թօփգափուի պալատը գնացին։

Վեհ. Սուլթանը ժամ չորսին Եըլտըզի պալատէն ճանբայ ելաւ հանդիսական բաց կառքի մը մէջ բազմած, Իւր դէմն ունենալով Նամըգ ու Օսման փաչաներն և Պէչիքթաչի, Տօլմա-Պաղչէի ու Ղալաթիոյ ճանբով Ղալաթիոյ կամուրջէն անցաւ և անտի Սիրքէճիի մեծ պողոտայէն Թօփգափուի պալատը մտաւ Սօուգ Չէչմէի դռնէն։ Թօփխանէի Մէքքիէ վարժարանին, Ղալաթիոյ Յունաց վարժարանին, մեր Կեդրոնական Վարժարանի և ի Պոլիս մէկ քանի վարժարանաց աշակերտք Վեհ. Սուլթանին անցնելու պահուն ճանբուն երկու կողմը բարեւի կեցան և Ն. Վեհափառութեան ձօնեալ երգեր երգեցին։ Վեհ. Սուլթանն յոյժ գոհ մընաց և Թիկնապահ Վէհպի պէյի միջոցաւ 1000 ոսկւոյ մօտ պարգեւ մը ղրկեց այդ վարժարանաց։

Վեհ. Սուլթանը Թօփգաբուի պալատը ժամանելուն պահ մը հանգիստ առնելէ յետոյ միջօրէի աղօթքը կատարեց ու Խըրգայի Շէրիֆի գտնուած տեղը գնաց։ Նուիրական վերարկուն դրուած էր ոսկեթել ծածկոցներով զարդարեալ բարձրաւանդակի մը վրայ որը չորս կողմը դրուած էին խնկամաններ և իւղէմայք աղօթքներ կ'երգէին. Վեհ. Սուլթանը մօտենալով բարձրաւանդակին Իւր ձեռօք բացաւ նուիրական վերարկուին վրայ գտնուած ծածկոցը և համբուրեց զայն։ Ապա Ն. Վեհափառութեան հրամանաւ կարգաւ Խըրգայի Շէրիֆն համբուրեցին Բարձր. Մեծ Եպարքոսն, Բարձր. Շէյխ իւլ-Իսլամ էֆէնտին, պաշտօնի վրայ գտնուող ու անպաշտօն նախարարք, կրօնականք մինչեւ Սէգպան Բաշիի աստիճանը, զինուորականք՝ մինչեւ Ֆէրիգի աստիճանն և քաղաքային պաշտօնատարք մինչեւ Իւլա Էվվէլի աստիճանը, բոլորն ալ պաշտօնական համազգեստիւ։ Սոցա յաջորդեցին կայս. դերդաստանի անդամք և այլ պալատական պաշտօնատարք։ Վեհ. Սուլթանը մէկ մէկ սպիտակ թաչկինակ շնորհեց նուիրական վերարկուն համբուրող նախարարաց և պաշտօնատարաց։ Թաչկինակներուն վրայ կրօնական հատուածներ բանուած էին ոսկեթել։

Յաւարտ սոյն արարողութեանց, Վեհ. Սուլթանը պահ մը հանգիստ առաւ և ժամը 9ին Սարայ Պրուներէն կայս. Թէչրիֆէթէ շոգենաւակը նստելով դէպ ի Չէնկէլքէօյ և անտի մինչեւ Գիւլէլիի զօրանոցի առջեւները գնաց։ Ծովային Նախարար Հասան փաշա, Նաւահանգստի վերատեսուչ Տիլավէր փաշա և այլ բարձրաստիճան անձինք եւս շոգենաւակներ նստելով հետեւեցան Թէչրիֆէթէ շոգենաւակին։ Վեհ. Սուլթանը ծովու վրայ պտոյտ մ'ընելէ յետոյ Օրթագիւղի մզկիթին քարափին ելաւ եւ անդ սպասող պալատական բաց կառքին մէջ բազմելով Եըլտըզի պալատը վերադարձաւ։

* *

Թօփգափուի պալատան մէջ կատարուած հանդէսներէն յետոյ, ըստ սովորութեան, Մայր Թագուհին իւր հետն ունենալով բազմաթիւ պալատական տիկիններ, Եսկի Ալի Փաշայի մզկիթը գնաց և բանալ տուաւ այն յարկըն ուր պահուած էր Մարգարէի Նուիրական վերարկուն։ Մայր Թագուհւոյ երթալու և վերադարձի միջոցին դրամական պարգեւներ բաչխուեցան աղքատաց։

* *

Թօփգափուի պալատան մէջ Վեհ. Սուլթանի յատուկ մեծարանաց արժանացան նախորդ Մեծ-Եպարքոս Սայիտ փաշա, նախկին Մեծ-Եպարքոս Խայրէտտին փաշա, քաղաքապետ Մագհար փաշա և գաղթականաց ընդհանուր վարչութեան նախագահ Րիզա փաշա։

* *

Վեհ. Սուլթանը չաբաթ օրը Թօփգաբուի պալատը գտնուած պահուն հետեւեալ պատուանչանները շնորհեց։

Առաջին կարգի Օսմանիէ' ոստիկանութեան Նախարար Ֆեհմի պէյի, Օսմանիէի ականակուռ պատուանչան ու առաջին կարգի Մէճիտիէ' Նախորդ Խտիվ Իսմայիլ փաչայի որդւոյն Իպրահիմ փաչայի, առաջին կարգի Մէճիտիէ' Վեհ. Սուլթանի հանդերձապետ Իսմէթ պէյի ու Վճռաբեկ ատեանի անդամ Հիւսէյին Համիտ պէյի, երկրորդ կարգի Մէճիտիէ' Երթողրուլ հեծելազօրաց գնդապետ Հագգը պէյի ու կայս. Թիկնապահ Իպզէթ պէյի, երկրորդ կարգի Օսմանիէ' կայս. Թիկնապահ Ալի ու Հաճի Մէհմէտ պէյերու, երրորդ կարգի Մէճիտիէ' Ծովային Նախարար Հասան փաչայի փեսայ ծովային գնդապետ Օսման պէյի եւ երկրորդ կարգի Մէճիտիէ' կայս. Թիկնապահ ու կայս. պալատան նուագածուաց հրամանատար Սիւլէյման փաչայի փեսայ գնդապետ Արիֆ պէյի։

ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆՔ ԵՒ ԱՍՏԻՃԱՆՔ

Իւլայի առաջին աստիճան տրուեցաւ կայս. պալատան քարտուղարներէն Ֆեհմի, Ճէվատ և Ֆայիգ պէյերու։

Սալիսէի աստիճան՝ Եմէնի նախորդ կուսակալ Աղիզ փաչայի երրորդ որդւոյն Ղալիպ պէյի ու նորա որդւոյն Մուստաֆա Նէվրէս պէյի, Սպարապետի Դրան հաչուակալութեան դիւանի առաջին ճիւղին քարտուղար Հաճի Սիւլէյման էֆէնտիի և Պէյրութի հեռագրատան և թղթատարատան տնօրէն Մահմուտ Ֆայզը էֆէնտիի։

Երրորդ կարգի Օսմանիէ պատուանչան տրուեցաւ Զ. զօրաբանակի սպայակոյտին նախագահ միրլիվա Րիֆաթ փաչայի և նոյն սպայակոյտի գնդապետներէն Իսհագ Ճէվտէթ պէյի։

Երրորդ կարգի Մէճիտիէ Սիւլէյմանիէ գաւառին կառավարիչ Թահիր պէյի։

ՀՐԿԻԶՈՒՄՆ

ԹԻՒՆԷԼԻ ՂԱԼԱԹԻՈՅ ԿԱՅԱՐԱՆԻՆ

Երէկ իրիկուն ժամը 12ին միջոցները ցաւալի արկած մը պատահեցաւ ի Ղալաթիա։

Թիւնէլի կայարանին վերնայարկը գտնուած Ֆիլիպէն հրդեհ ծագելով, թէ' այդ ճաչարանն և թէ' կայարանն ամբողջովին, հանդերձ ներքեւը գտնուած անուշահոտ նիւթոց վաճառատունով (Յովսէփ էֆէնտի Հիսարեան) մոխիր դարձան մի քանի ժամուան մէջ։ Կ'ըսուի թէ հրդեհին ծագման պատճառ եղած է լամբարի մը շըջումը։ Բարեբաղդաբար, արկածի պահուն Թիւնէլի կառախմբոց վայրկենական դադարի միջոցը լինելով, կարելի եղաւ անմիջապէս հեռագրել Բերայի կայարանին որ կառախումբ ճանբայ չի հանեն և այս կերպով մարդու կորուստ չի կայ բնաւ։

Երթեւեկութիւնք այլ եւս բոլորովին դադրած են ժամանակի մը համար, մինչեւ որ կարելի լինի նոր կայարան մը կառուցանել։ Ղալաթիոյ կայարանին տեղն աւերակաց կոյտ մը և ծըխացող գերաններ միայն կը բարձրանան այս պահուս։ Ջրհանակրաց խումբեր մեծ զգուշութեամբ կը հսկեն որպէս զի աւերակներէն ցայտող կայծերը նոր արկածի մը առիթ չըլլան։ Արդէն մեծ ջանքերով և աշխատութեամբք կարելի եղած է ազատել կայարանին կից գտնուող հանդերձեղինաց մեծ վաճառատունն ուստից հրդեհը կրնար տարածուիլ մօտակայ փողոցներուն և աւելի մեծ աղէտից պատճառ լինիլ։

ԴԱԴԱՐՈՒՄՆ «ՄԻԶԱՆ»Ի

Բարձրագոյն հրամանաւ Միզան չաբաթաթերթն առժամեայ դադարման դատապարտուեցաւ, որովհետեւ հրատարակած էր լուր մը զոր գրաքննիչ պաշտօնեայն վերցուցած էր կանխաւ։

ՕԼԿԱ ԹԱԳՈՒՀԻՆ

Հելլենական [illegible] զբօսանաւն յորում կը գտնուէր Յունաստանի Օլկա Թագուհին, երէկ առաւօտ ժամը կէսին մեր նաւահանգիստը ժամանեց և Տօլմա Պաղչէի պալատան առջեւ պահ մը կենալէ յետոյ դէպի Օտեսա ուղեւորեցաւ։ Վեհ. Սուլթանին կողմէ Արտաքին գործոց Նախարար Սայիտ փաշա, արքունեաց հրամանատար Օսման փաշա, արարողապետ Մունիր փաշա և բժշկապետ Մավրոյէնի փաշա շոգենաւ երթալով յանուն Ն. Վեհափառութեան բարի գալուստ մաղթեցին եւ ժամու մը չափ տեսակցեցան Թագուհւոյն հետ։ Վեհ. Սուլթանն յատուկ պաշտօնէից միջոցաւ ելակ և ընտիր ծաղիկներ ղրկած էր Օլկա Թագուհւոյն իբր նուէր. Ն. Վեհափառութիւն իրեն եղած այս մեծարանաց համար ջերմ շնորհակալիք յայտնեց։ Հելլենական դեսպանն ու դեսպանուհին, յոյն երեւելիք և ռուսական դեսպանատան խորհրդական Պ. Օնու ու իւր կինը շոգենաւ երթալով տեսակցեցան Օլկա Թագուհւոյն հետ։ Ռուսական դեսպանատան պահակ Թաման շոգենաւն, որ դրօշակներով զարդարուած էր եւ իւր մեծ կայմին վրայ հելլենական դրօշը կը կրէր, մինչեւ Սեւ Ծովու բերանն ուղեկցեցաւ [illegible]։ Օլկա Թագուհին ծպտեալ ճամբորդելուն պատճառաւ պաշտօնական պատիւներ չեղան։

Ի Բ. ԴՌՈՒՆ

Նախարարաց Խորհուրդն իւր երէկի նստին մէջ զբաղեցաւ փոխառութեան խնդրով։ Այսօր ևս այս խնդրոյն առթիւ խորհրդակցութիւնք պիտի կատարուին Օսմ. կայս. Պանքայի տնօրէններուն հետ։

—Երէկ իրիկուն Նախարարաց Խորհրդոյ նիստէն յետոյ ֆրանսական դեսպանատան գործակատարն, Պ. Էմպէր Բ. Դուռը գնաց և տեսակցեցաւ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին հետ։

* *

Բարձր. Մեծ-Եպարքոսն ու Եւմտական Վսեմ. Նախարարն յետոյ կայս. պալատ գնացին և իֆթարն անդ ըրին։

Գ. ՏԸ ՐԱՏՈՎԻԶ

Վիեննայէն հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ, այդ մայրաքաղաքի դիւանագիտական ակումբը յոյժ տագնապալի կը նկատեն քաղաքական ընդհանուր կացութիւնը. Այդ միեւնոյն ակմբոց մէջ սա համոզումը կը տիրէ եղեր թէ Կ. Պոլսոյ գերմանական դեսպան Պ. տը Րատովիծի ուղեւորութիւնն ի Պերլին, կը վերաբերի այնպիսի դէպքերու որք, ըստ ամենայն հաւանականութեան, ի մօտոյ պիտի ծագին Եւրոպա։ (Սթանպուլ)

ՕՏԱՐ ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆ

Ֆրանսական կառավարու[...] Պատւոյ Լէգէոնի պատուանչանի [...]րորդ աստիճանը նուիրած է [...] Իսմայիլ Հագգը փաշայի որ Բ[...] մէջ կատարելագործած է իւր զինուո[...]րական ուսումը։

ԲԺՇԿԱՑ ՎԿԱՅԱԿԱՆՔ

Ներքին գործոց Նախարարութիւնն, ըստ առաջարկութեան բժշկական վարչութեան, ծանուց ամէն կողմ որ երբ վկայական ունեցող բժիշկ մը կամ դեղագործ մը մեռնի նորա վկայականն ուղղակի բժշկական վարժարանը ղրկուելու է, որպէսզի ուրիշներու ձեռք անցնելով ապօրինի կերպիւ բժշկութիւն կամ դեղագործութիւն չընեն ի վնաս հանրային առողջութեան։

Վեհ. Սուլթանն Խիմխեազ պատուանշանի արծաթ չքադրամը շնորհած է կայս. Թիկնապահ տեղակալ-գնդապետ Մէհմէտ Խալիտ պէյի։

—Արտաքին գործոց Նախարարութեան պաշտօնեաներէն Ասաֆ պէյ, որդի Վիէննայի օսմանեան դեսպան Սատուլլահ փաշայի, իւր ի Վիէննա մեկնման առթիւ չաբաթ առաւօտ կայս. պալատ գնաց հրաժեշտի ողջոյնը մատուցանելու։ Վեհ. Սուլթանն այս առթիւ չորրորդ կարգի Օսմանիէ պատուանշան շնորհեց նմա։ Ասաֆ պէյ երեկոյին մեկնեցաւ Վառնայի շոգենաւով։

—Վեհ. Սուլթանն հրամայած է որ նաւահանգստի պաշտօնատան գտնուած տեղն և յարակից գետնոյն վրայ հոյակապ շէնք մը շինուի երբեք մասի բաժանել, ինչպէս նաև կանոնաւոր քարափ մը։ Կ'ըսուի թէ այդ շէնքին մէջ պիտի փոխադրուին նաև Մաքսատան և փարոսներու վարչութիւնք։

—Շաբաթ օրը Ֆէնէրի Պատրիարքարանն հասած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Կրէպէնայի յոյն մետրապոլիտ Տ. Կիրիլոս մեռեր է Եանինայի մէջ ուր գնացած էր իւր անձնական վատառողջութիւնը դարմանելու և օդափոխութիւն մ'ընելու համար։ Հանգուցեալն իւր ուսումն առած էր Հալքիի Աստուածաբանական վարժարանին մէջ և բազում տարիներէ հետէ կը վարէր Կրէպէնայի վիճակը։ Երկու անգամ եւս անդամ եղած էր Սինոդին, վերջին անգամ 1883էն 1885։

—Հեռագրական և Թղթատարական հրաժարեալ տնօրէն Իզզէթ էֆէնտիին 5000 ղրուշ հանգստեան ամսաթոշակ յատկացուած է։

— Մանասդըրի հելլենական հիւպատոս Պ. Բանուրիաս մի քանի օր առաջ Աթէնքէն Սելանիկ և անտի իւր պաշտօնատեղին ուղեւորեր է։ Յիշեալ հիւպատոսին վերաբերեալ ամբաստանական գրութիւնք ուրբաթ օրը Բ. Դուռն հասան և Աթէնքի օսմ. դեսպան Ֆէրիտուն պէյի պիտի ղրկուին Պ. Դրիքուբիսի հաղորդուելու համար։

—Կրէտէի նախորդ կուսակալ Բօստաքի փաշա Անթօբուլօ չաբաթ օրն ընտանեօք մայրաքաղաքս հասաւ Տէմ-Պօղէ շոգենաւով որ նորընտիր կուսակալ Նիքօլաքի փաշան իւր պաշտօնատեղին փոխադրած է։

—Հանեայի հելլենական ընդհ. հիւպատոս Պ. Կրիբարի բողոքագիր մը յանձներ է կղզւոյն իշխանութեանց՝ հելլենական հպատակ Պ. Սքալիտիին (ծանօթ խաղմարար մը) Կրէտէէ հեռացման դէմ։ Կուսակալութիւնը տակաւին պատասխանած չէ հիւպատոսին։

—Ռոտոսթոյի, Կէլիպոլուի և Իսքէչէի առեւտրական դատարանք ջնջուեր և գործերը յանձնուեր են Նախնական դատարանաց։

—Երէկ մայրաքաղաքս ժամանեցին Մշոյ նախորդ կառավարիչ Շիւքրի փաշա՝ Տրապիզոնէն և ռուսական ու աւստրիական դեսպանատանց զինուորական կցորդք և պարսկական դեսպանատան առաջին թարգման Արթաքի խան Նէվրուզ՝ Պրուսայէն։

—Բաղէշի պաշտօնական թերթը կը ծանուցանէ թէ Բարձր. Սպարապետին հրամանաւ Մշոյ մէջ կազմեալ պատերազմական յատուկ ատեանի մը առջեւ կը դատուի ոստիկանաց աղասը Նուրի պէյ, որ ամբաստանուած է թէ դիւրացուցած է Մուսա պէյի փախուստը։ Նոյն թերթը կը յայտնէ թէ Մուսա պէյ, որ Մշոյ դաշտին մէջ բնակող քրիստոնէից կողմէ եղած բողոքներու վրայ ձերբակալուած եւ յետոյ խոյս տուած էր, ինչ ինչ պայմաններով անձնատուր եղած է տեղական կառավարութեան։

—Հաճի Միսաիլ անուն վաթսունամեայ կեսարացի մը անցեալ երկուշաբթի օր մեռած գտնուած է իւր սենեակին մէջ ի Պոլիս Ուզուն-Չարշը Այնալը խան։ Բժշկանութեան կողմէ կատարուած քննութիւն մը հաստատած է թէ այդ մարդ բնական մահուամբ մեռած է։

—Վեհ. Սուլթանին հրամանաւ Եըլտըզի պալատի պողոտային վրայ ի նորոյ կառուցեալ Շազլը Թէքքէն և Էյիւպուլ մզկիթը օդային կազով պիտի լուսաւորուին։

—Քարբերդի մէջ ապրիլի սկիզբներն առատ անձրեւ տեղացեր և մեծ վնաս պատճառեր է հնձոց։ Եփրատ գետն յորդելով Հիւսէյնիկ գիւղերու մէջ վաթսունի չափ տուներ կործաներ է։ Մարդու և անասնոց կորուստ եւս պատահած է։ Նահանգին կուսակալը վրաններ և ուտեստ ղրկեր է անպատսպար ժողովրդեան։

—Մաքսային վարչութիւնը վերջերս ձեռնարկած լինելով մաքսատունէն անցած մէն մի օխային վրայ 25 փարա տուրք մը առնուլ, կանոնական մաքսատուրքէն զատ, վաճառականք մերժած են վճարել այդ տուրքը ու իրենց ապրանքները Ղալաթիոյ մաքսատունը թողած են ցկարգադրութիւն խնդրոյն որ ներկայացուած է ձեռնհաս իշխանութեան։

—Շաբաթ օրը մայրաքաղաքս հասաւ Կորնթոսի պարանոցին պեղման արտօնատէր Թիւռ զօրավարը։

—Անգլ. Նէյէւ շոգենաւուն տնօրէն կողմէ Մէսաժըրիի ընկերութեան դէմ բացուած դատը, Տէնդըի բաղխման առթիւ, ուրբաթ օրը վերստին ներկայացաւ ֆրանսական հիւպատոսարանի դատարանին։ Սակայն անգլ. ընկերութեան փաստաբան Պ. Բաւթօ հիւանդութեան պատճառաւ իւր բացակայութիւնը ծանուցած լինելով, դատին քննութիւնն յաջորդ չաբթուան թողուեցաւ։

Մեր ընթերցողաց ուշադրութիւնը կը հրաւիրենք Սելանիկ-Սկիւպի գծին նոր ուղեցոյցին վրայ, որ պատրաստուած է մեր այս աւուր Դ. երեսին մէջ։

Իսթէրն Էքսթէնշն Գործակալութեան տնօրէն Պ. Լուի Տօմբիէռ ցաւ ի սիրտ կը ծանուցանէ իւր ազգականաց, բարեկամաց և ծանօթից թէ իւր ամուսինը

ՏԻԿԻՆ ԼՈՒԻԶ ՏՕՄԲԻԷՌ

յետ կարճատեւ հիւանդութեան իւր մահկանացուն կնքեց երէկ, ի հասակի 40 ամաց։

Յուղարկաւորութիւնը պիտի կատարուի այսօր ի Սէնդ-Մարի եկեղեցին Բերայի, եւրոպական ժամ 1 1/2ին։

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐՔ

ԱԺԱՆՍ ՀԱՎԱՍ

Լոնտոն, 26 մայիս

Պերլինէ առնուած հեռագրոց նայելով զոր հրատարակած են Թայմզ և Տէյլի Նիւզ, Գերմանիա և Աւստրիա համաձայնած են բարձրացնելու համար ռուսական ցորեններու մաքսատուրքն։ Ասոր ի փոխարէն, Ռուսիա պիտի բարձրացնէ եղեր հանքածուխի և այլ առարկայից մաքսատուրքը։

Բարիզ, 26 մայիս

Պանք տը Ֆռանս որոշեց շրջաբերութենէ քաշել 500 ֆրանքնոց սղանքատոմսները։

Բարիզ, 26 մայիս

Թօնքինէ կը հեռագրեն թէ, ապրիլ 19ին, ֆրանսական ջոկատ մը, թշնամի ամբոխ մը գրաւած ատեն, 9 մեռեալ և 16 վիրաւոր ունեցեր է։

Պերլին, 25 մայիս

Ֆրետերիք կայսեր վիճակին բարելաւութիւնը կը շարունակուի։

Միլան, 25 մայիս

Պրազիլիոյ կայսեր առողջական վիճակը լաւագոյն է։

Թէհրան, 26 մայիս

Շահն հրովարտակ մը հանեց որ բոլոր Պարսից կ'երաշխաւորէ իրենց անձին և ընչից ապահովութիւնը։

ՊԱՏԵՐԱԶՄԱՇՈՒՆՉ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ Պ. ԹԻՍԱՅԻ

Պեշտա-Բէշթ 27 մայիս

Երեսփոխանաց Ժողով. — Նախարարապետ Պ. Թիսա, Բարիզի Տիեզերական ցուցահանդէսին Հունգարիոյ մասնակցութեան վրայ հարցման մը կը պատասխանելով, կ'ըսէ թէ ամեն ոք ազատ է մասնակցելու այդ ցուցահանդիսին, այլ թէ Ֆրանսայի կացութիւնն հարկ եղածին չափ երաշխաւորութիւն չապահովեր այցելուաց կամ հունգարական ազգային դրօշին։

Պ. Թիսայի խօսքերը մեծ տպաւորութիւն յառաջ բերին։

Երեսփոխանաց ժողովոյ նորանցքին մէջ, Պ. Թիսա ծանոյց թէ պատերազմը պիտի ծագի յառաջիկայ տարի։

Վիէննա, 27 մայիս

Երեսփոխանաց ժողովոյ մէջ Պ. Թիսայի խօսքերը սաստիկապէս կը պարսաւուին թէ՛ ի Վիէննա եւ թէ ի Բէշդ։

ՄԱՍՆԱՒՈՐ ՀԵՌԱԳՐԵՐ

Սոֆիա, 22 մայիս

Զինուորական բարձրագոյն ատեանն, ընդ նախագահութեամբ պատերազմական գործոց նախարար գնդապետ Մուդքուրովի, չաբաթ գիշերն ողջոյն մինչեւ կիւրակի առաւօտեան ժամ 4 խորհրդակցելէ յետոյ, հաստատեց նախադատ ատեանին արձակած վճիռն ընդդէմ Բօբօֆ հազարապետին, բայց նուազեցուց նորա մեղսակցաց միայն տրուած պատիժը։

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

Ղալաթիա, 16 մայիս

ԸՆԹԱՑԻԿ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐՈՑ

ամիս Լոնտրայի վրայ	(պահ.քայլ)	111 1/4
3 » »	(վճռ.կնին)	110 7/8
» Բարիզի »	(պահ.քայլ)	22 77 1/2
» » »	(վճռ.կնին)	22 85

Օսմանեան Քոնսօլիտէ

		Դահեկան
Երէկ երեկոյ գոց. (Միաց.)	Սէրի Գ. Կ.	15 29
Պօրսային գոցումէն վերջը	» »	15 29
Բերայի մէջ	» »	— —
Առաւօտուն բացուեցաւ	» »	15 30
Բարձրագոյն գին	» »	15 30
Նուազագոյն »	» »	15 29
Կէս օրին	» »	15 29 1/2

ԽԱՍԻԳՐԱՁԸ ՏԱԽԻՒԼ

Երէկ երեկոյ	Գ. Կ.	38 30
Այս առաւօտ	»	39 4
Կէս օր	»	39 2

ԸՆԹԱՑԻԿ ԱՐԺԷԹՂԹՈՑ

փոխառութիւն 1858) 1862)	Ա Սէրի Գ. Կ.	24 20
» 1860) 1863) 1872)	Բ » »	14 20
» 1865) 1869) 1873)	Գ » » Օ.	15 30

ԲԱԺՆԵՏՈՄՍՔ

Ոսկեթէլ ժէնէրալ	Անգլ. Լր.	4 27
Քրէտի ժէնէրալ	Օսմ. »	7 20

Պանք տը Գալա	»	6 35
Սոս. Շինծ և Լայթօր	»	4 15
Թրամուէյ	»	465
Ռումէլի երկաթուղի	Ֆր.	41 25
Օպլիկասիոն տը Բրիօրիթէ	»	—
Բուննեթ Լաւրիոնի	»	114

ԸՆԹԱՑԻԿ ԴՐԱՄՈՑ

Օսմանեան ոսկի	ղրշ.	100
20 Ֆրանքնոց	»	88 7
Անգլիական ոսկի	»	111 7
Բօլ Իմփէրիալ	»	90 25
Քրիմեց	»	51 20
Ռուսական թղթադրամ	»	10 77
» արծաթ	»	73 30
Ֆիօրին	»	— —
Մէճ. արծ. (տարբ.)	»	108 11
Վեցնոց	»	103 20
Հինգնոց	»	100 15
Մէլիք	»	102 10
Պանքնոտ	»	11 30

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Լոնտոն, 26 մայիս ժամ 5 վայր. 15 երեկոյ

Անգլ. քոնսօլիտէ		99 3/16
Օսմ. »	Սէրի Գ. բացուեցաւ	14 1/16
» »	» գոցուեցաւ	14 1/8
» »	» Ա.	24
» »	» Բ.	14 3/8
» »	» Գ.	14
Օսմանեան 1871		83 3/4
փոխառութիւն 1877		95 1/4
Պանք Օթօման		10 3/8
Ռուսական փոխառ. 1873		95 5/8
Եգիպտական միացեալ (ունիֆիէ)		79 1/2
» առանձն. (բրիվիլէժիէ)		100 1/2
Տայրա Սանիէ		76 3/4
Տօմէնիալ (փոխառ. Րօչիլտ)		101 3/4
Հունգարական պարտաթուղթ 4 %		— —
Փոխանակութիւն Բարիզի վրայ		25 486

Վիէննա, 26 մայիս ժամ 4 երեկոյ

Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	126 75
Օսմանեան երկաթուղի	20 20

Բարիզ, 26 մայիս ժամ 3 վայր. 45 երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 4 1/2 %		105 75
» » 3 %		82 90
Օսմանեան քոնսօլիտէ Սէրի Գ.	բացուեցաւ	14 30
» »	գոցուեցաւ	14 30
» »	Բ.	14 30
» »	Գ.	14 22 1/2
Օսմանեան երկաթուղի		41
» Րէժիի բաժնեթուղթ		— —
Պանք Օթօման		521 25
Գրէտի Լիոնէ		583 75
» Ֆոնսիէ		1465
Բաժնետոմս Լիոնի		1260
Սուէզի ջրանցք		2176 25
Ռուսական 5 % 1877		100 7/8
Իտալական Ռանթ		98 7 1/2
Սպանիական (արտաքին)		69 5/4
Եգիպտական միացեալ		404 37 1/2
Բրիօրիթէ Թիւրք		401 25
5 % Հելլենական		363 75
Զէք Լոնտրայի վրայ		25 30

ՐԱՖՖԻԻ ՄԱՀԸ

Ինչպէս և պէտք էր սպասել, դէպի տաղանդաւոր գրող Րաֆֆիի մահը վրաց մամուլը և հասարակութիւնը ևս անտարբեր չը մնացին, վրացիք ևս մասնակից եղան հայ հասարակութեան կրած վշտին, իրանց մամուլի միջոցով արտայայտելով իրանց ցաւակցութիւնը հայերի կրած կորուստի պատճառով։ Իրանց ամբողջ կեանքի ընթացքում այդ երկու բնական կապերով միմեանց հետ կապված ժողովուրդները՝ ունենալով միատեսակ ճակատագիր, ընթանալով միևնոյն շաւղով, բնական է, որ այժմ էլ պէտք է մասնակից լինէին թէ միմեանց ուրախութեան և թէ տխրութեան։ Եւ հէնց այդպէս էլ եղաւ։ Այսօր Րաֆֆիի մահուան առիթով նրանք մասնակից եղան հայերի վշտին, նրանք արձագանք տուեցին հայերին։ Վրաց մամուլի կողմից «Իվէրիայ» խմբագիրը մի պսակ դրեց հայոց վիպասանի գագաղի վրայ, և շտապեց իւր լրագրի մի քանի համարներում ամբողջ սիւներ նուիրել նշանաւոր հեղինակի յիշատակին, նկարագրելով նրա կեանքը, նրա նշանակութիւնը հայերի համար, մի առ մի առարկելով նրա գրուածքների արժանաւորութեան վրա, և վերջումն էլ ողբալով Րաֆֆիի մահը։ «Իվէրիա» լրագրում տպուած Րաֆֆիի կենսագրութիւնը զարդարուած է բաւական ճիշդ և հետաքրքիր տեղեկութիւններով, ուր չէ մոռացվում և այն իրողութիւնը, որ Րաֆֆի հանդէս եկաւ «Մշակի» մէջ և նրա գործունէութիւնը հիւսված էր «Մշակի» գործունէութեան հետ։ «1872 թւից, «Մշակի» առաջին համարից սկսած, գրում է յիշեալ լրագիրը, Րաֆֆի աշխատում էր այդ լրագրում մինչև 1885 թւը։ Այդ միջոցում Թէհրանի նկարագրութեան մէջ Րաֆֆի խօսում էր և վրաց իշխան Ալէքսանդրի մասին, տեղեկութիւններ տալով նրա կեանքից, որը և իր ժամանակին թարգմանվելով, տպվեց նաև վրաց «Դրօէբա» լրագրում»։ Ուրիշ շատ տեղեկութիւններ հաղորդելուց յետոյ, վրաց «Իվէրիա» լրագիրը մանրամասնօրէն նկարագրում է հանգուցեալի յուղարկաւորութեան հանդէսը, իսկ վերջումն էլ հանգուցեալի յիշատակին նուիրում է հետեւեալ ողբը. «Բերկրութիւն և հանգստութիւն քո հոգուն, պատուական գրող։ Երէկ ու այսօր կատարված իրողութիւնները հաստատեցին, որ քեզ պէս մարդը մահով էլ չէ մեռնում, այլ ընդհակառակն, դու մահով յաղթեցիր անյաղթ մահին, դու ինքդ սպաննեցիր մահը, որովհետեւ քո ձեռքով ստեղծվածները հոգի և կեանք առան, և քո յիշատակը երկար կը մնայ ամեն մի բարի հայի սրտում, ինչպէս մի թանգագին մարգարիտ ծովի մէջ։ Մարդս երկու անուն պէտք է ունենայ, ասում է վրաց առածը. մէկը այս տեղ թողնելու, իսկ միւսը հետը տանելու համար. դու այդ երկու անունը ունէիր,—և այն որ հետդ տարար զարդարված էր բազմաթիւ ծաղկեայ ձեռաշխիւս պսակներով, իսկ այն անունդ, որ այստեղ թողեցիր, զարդարված է այնպիսի ծաղկեայ պսակներով, որոնք հիւսված են սրտի խորքերի զգացմունքներից, և որոնք յաւիտեան ոչ թառամում են, ոչ էլ փչանում։ Անմահութիւնը ուրիշ ի՞նչ բան է, եթէ ոչ այս»։ Վրաց մամուլի այդ համակրական դիրքը աւելի քան ուրախալի է և միանգամայն ուշադրութեան արժանի։ Տեղական ռուս մամուլը եւս յարգանքով վերաբերվեց դէպի Րաֆֆիի մահը և անունը։

* *

Մայիսի 3ին, հանգուցեալ Րաֆֆիի բնակարանում, ներկայութեամբ ոստիկանութեան պաշտօնեայի, պարսից հիւպատոսարանի քարտուղարի, Րաֆֆիի թաղման գործը կատարելու համար կազմված յանձնաժողովի անդամների և տիկին Աննա Մելիք-Եակոբեանի՝ բաց արեցին կնիքները և ցուցակագրեցին հանգուցեալի գոյքը և թղթերը։ Բացված թղթերի մէջ գտնվեցան մի քանի ձեռագիրներ, որոնցից մի քանիսը դեռ չեն տպագրված, բայց բաց արած թղթերի մէջ դեռ ևս չերեւացին այն վէպերից մի քանիսը, որոնց մասին Րաֆֆի յայտարարել է դեռ իր կենդանութեան ժամանակ։ Իսկ ինչ վերաբերում է փողին, յայտնվեցաւ որ հանգուցեալը ոչինչ դրամական կարողութիւն չէ թողել։

* *

Ստացանք Բագուից հետեւեալ նամակը Պ. Ներսէս Աբէլեանցի ստորագրութեամբ. «Բագուի երիտասարդութիւնը վճռել է աւելի իրական ձեւով պատուել մեր սիրելի Րաֆֆիի յիշատակը. երիտասարդների շրջանի նախաձեռնութեամբ ստորագրութիւն է բացվելու դրամական նուիրատուութիւններ ժողովելու նպատակով։ Հանգանակված գումարը պիտի գործադրվի լոյս ընծայելու բազմաշխատ գրողի ա) անտիպ, բ) տպված, բայց սպառված և գ) զանազան պարբերական թերթերում ցրված աշխատութիւնները։ Այս ձեւով ծառայութիւն արած կը լինենք թէ հանգուցեալի որբացած ընտանիքին, և թէ իր նշանաւոր աշխատաւորից զրկված հայոց գրականութեանը։ Յայտնելով այս մասին, մեզ ցանկալի էր որ բագուեցիների ձեռնարկութիւնը արձագանք գտնէր ամէն տեղի հայ հասարակութեան մէջ և որ գլխաւորն է՝ կազմակերպվէր մի տնօրէն կենտրոնական յանձնաժողով, որին կարելի լինէր ուղղել գաւառներում հաւաքվելի գումարները և որը հոգար տպագրութեան նիւթական և գրական կողմի մասին»։

* *

Մենք հաղորդեցինք արդէն, որ հանգուցեալ Րաֆֆիի որդեկրանցից մէկը յանձն առաւ իր հաշւով կրթելու Փոթիում ծառայող գնդապետ Ալէքսանդր Մելիք-Հայկազեան։ Այժմ լուր կայ որ հանգուցեալի միւս որդուն յանձն է առնում իր հաշւով ուսում տալու թիֆլիսաբնակ Ալէքսանդր Մանթաշեան յայտնի հարուստը։ Բացի սրանից Թիֆլիսի Ներսիսեան հոգեւոր ճեմական դպրոցի հոգաբարձութիւնն էլ առաջարկել է Րաֆֆիի որդեկրանցից մէկին ձրիավարժ վերցնել դպրոցի հաշւով։

* *

Անդրկովկասեան հայաբնակ շատ քաղաքներում, ինչպէս մեզ գրում են, այս օրերս կատարվել են և կատարվելու են հոգեհանգիստներ հանգուցեալ Րաֆֆիի յիշատակին։ Տաղանդաւոր գրողի գագաղի վրայ դրուած պսակներու ընդհանուր թիւն անցնում էր ութսունից։ Այդ պսակները դրվեցան յատուկ պատգամաւորների և ներկայացուցիչների ձեռքով։ Իսկ հանգուցեալի մահուան առիթով ստացված հեռագիրները, որոնք ուղարկված էին շատ տեղերից և ամեն տեսակ հիմնարկութիւններից ու դասակարգերից՝ շատ բազմաթիւ են։

(Մշ–կ)

ԲԱՂԷՇԻ ԽՆԴԻՐՔ

Բաղէշի վիլայէթը պէտք է որ,—ինչպէս որոշուած է Սէրասքէրի Դրան զինուորական յանձնախմբի կողմէն և ծրագրուած Պ. Բ. Ֆէրրարիէն, որ և մեր վիլայէթի աւելի երկրաչափն եղաւ—, առեւտրական և զինուորային ուղեծներու ցանց մ'ունենայ։

Այս ուղիներու մայր գիծը Բաղէշէն պէտք է ելնէ, և, ճղուելով, հարաւէն երթայ ի Սղերդ, հիւսիսէն ի Դատվան՝ որ Վանի ծովի բերանը կ'իյնայ և արեւմուտքէն ի Մուշ։

Բաղէշ-Դատվանի և Բաղէշ-Մուշի ճամբաներու շինութիւնները դժուարութիւն մը չեն ներկայացներ. Բաղէշ-Սղերդի գիծը քիչ շատ շօշափելի դժուարութիւններ ու կրճիմներ ունի, որք սակայն անյաղթելի ըլլալու համեմատ մը չունին։

Քիչ ատեն, տարի չէ, որ սկսած է մեր այս ճամբաներու շինութիւնն, և սակայն քանի մը քիլօմէթր տեղ բրելու և հարթելու մէջը միայն կը կայանայ եղած ամէն բանն։ Իրաւ է թէ մօտ 10 տարի պէտք է, որ ամբողջի այն ճամբու հողածութիւնն (terrassement), որ Բաղէշէն Ջիարէթ գեղը կ'երթայ և Սղերդի ու Տիգրանակերտի վրայ կը ճղուի, բայց Բաղէշ-Դատվանի և Բաղէշ-Մուշի ճամբաներու շինութիւնն ալ տարիներու կապուած չէ, և եթէ ձախուկի, կամայական գործեր չտեսնուէին, երկրորդ տարուան սկիզբը նոյնինքն սայլեր ու քալեսքեր կը գլորուէին ու կը ճռնչէին անոնց վրայ։

Ջեմ ուզեր մանրամասնել ու ցցնել մեր այս ճամբաներու ամէն մի պիտանութիւնն։ Հերիք է յիշել հօս, որ Թուրէէ լրագիրն չարք մը յօդուածներ հրատարակած է արդէն, որք արհեստագիտական, հողագործային, զինուորական, ճարտարային և առևտրական տեսակէտերով ցցուցած են այս խճուղիներու կարեւորութիւնն։ Եւ սակայն պէտք է աւելցնել, որ այս ճամբաներու շինութիւնը եւ թողուելու տեսակի գործ մը չէ, երբ և Վեհ. Սուլթանը կը բարեհաճի, որ շոգենաւ քանի Վանի ծովի վրայ։

Մեր գեղացիները, քրիստոնեայ և մահմետական, լաւ կ'աշխատին մեր այս ճամբաներու վրայ, ու թո՛ղ որ փարա մը վարձք չեն ստանար, 4 օրուան տեղ 8, նոյնինքն 12 օր կը բանին երբեմն։ Եթէ այս պարագաներու մէջ գործն առաջ չերթար, պատճառն այն է որ գործի մարդ երկրաչափներ չենք ունենար մենք, և Գոնտիւքթէօր, Թաքիբ Էմինի, Սէկ Մէմուրը, Զապթիյէ եղողներու ձեռքի տակ կը յոգնի, կը տուայտի բանուորն ու բանի մը չեն ծառայեր իր ոյժն ու աշխատանքն։

Գործի-մարդ երկրաչափներ պէտք են, այո՛, մեզի, և, եթէ կարելի է, երկրաչափ-երկրագործ մասնագէտներ։ Ո՛չ Բաղէշի, ո՛չ Վանի վիլայէթն երկրագործական տեսուչ ունի, և մենք կը փափաքինք որ մեր նահանգին հանրային շինութեանց տեսուչը նոյն ատեն և երկրագործութեան տեսուչ մը ըլլայ։ Այս փափաքի մէջ այն բանը կայ որ մեր երկրագործութիւնն, ադամային օրերու վիճակին մէջ մնալով, փտած է, և փչխառուներու քաշքշուքներու ներքեւ ալ օր օրին սովի կը բռնուի ժողովուրդն. այս փափաքի մէջ և այն մտածումը կայ որ մեր կայսրութեան ելմտային արդի հանգամանքներու մէջ դէպ չէ և այս տեսակ տնտեսութիւն մը։

* * *

ԱԶԴ

Գաւառներէն միոյն ազգային վարժարանին համար հայերէն եւ ֆրանսերէն լեզուաց քաջահմուտ ուսուցիչ մը կը խնդրուի։ Ուրով կ'ընդունուի ամուսինն եւս ի պաշտօն, եթէ կարող է դասախօսել աղջկանց վարժարանին։ Փափաքողք կը հրաւիրուին Մուզաղն-Չարշըս, ի Գիլիտ խան թիւ 12 Սենեակն։

1796 1—3

ՄՈՆԴԷ-ՔՐԻՍԴՕՅԻ ՈՐԴԻՆ

(Շարունակութիւն Մոնդէ-Քրիսդօ վէպին)

Ժիւլ Լէրմինայի սոյն գործին առաջին հատորն արդէն հրատարակած ըլլալով, շարունակութիւնը մեր կամքէն անկախ պատճառներով դադարած էր ժամանակէ մ'ի վեր։ Այս անգամ կը վերսկսինք հրատարակել Բ. եւ միւս հատորներն ըստ առաջնոյն մեծադիր մաքուր տպագրութեամբ եւ ընտիր թարգմանութեամբ։ Մեր կողմանէ ամեն միջոց ձեռք առնուած եւ ամէն զոհողութիւն յանձն առնուած է ըստ կարի մնացեալ հատորներն անընդհատ հրատարակելու համար. կը մնայ միայն մեր պատուարժան բաժանորդաց եւ ընթերցողաց նիւթական քաջալերութիւնն որոյ մեծ պէտք կայ այսպիսի գործ մը ի կատար հանելու համար։

Ա. Հատորը կազմեալ որ ասկէ առաջ 15 ղրշ. կը ծախուէր, այս օրուընէ սկսեալ պիտի ծախուի 10 ղրշ. բոլոր հայ գրավաճառաց քով։

Մէն մի հատորի բաժանորդագինը կանխիկ 10 ղրշ. է։

Շաբաթը 16 մեծադիր երեսներէ բաղկացեալ 3 ֆոռմա պիտի հրատարակուի անընդհատ. մէկ ֆոռման պիտի ծախուի 40 փարայ. 6 ֆոռմայի համար 5 ղրշ. բաժանորդագին պիտի ընդունուի, թերթով գնողաց դիւրութիւն ըլլալու համար։

Տպագրութիւնն եւ Թուղթն առաջին հատորէն աւելի ընտիր ըլլալով պիտի հրատարակուի «Արեւելքի» տպարանը։

Մասնաւորապէս պիտի ծախուի Ռոտոսթօյ եւ Կիրասոն. գաւառներէ թերթ առ թերթ ստանալ ուզողները պարտին վճարել փոստի ծախքը. մէկ հատորի համար փոստի ծախքն է 3 ղրշ. Ռուսաստանի համար 1·40 ռուբլի։ 10 բաժանորդագին ղրկողին 1 օրինակ ձրի կը տրուի։

Մեր բաժանորդներէն կը խնդրենք որ իրենց ընկալագիրը մեզ ներկայացնելով նորոգեն զայն եւ անոնք որ Ա. հատորէն պակաս թերթ ունին, ատենին մեզմէ կամ թերթերը վերադարձնելով կազմեալ հատորն առնուն. իսկ անոնք որ պարտք ունին, հաճին վճարել փութով։

Ասոր վերաբերեալ նամակ և դրամ պէտք է ղրկել ուղղակի մեզ հետեւեալ հասցէով։

Զարեհ Թօրոսեան Պոլիս մեծ մաքսատուն կարգ թիւ 46 ուր է կեդրոնատեղին վաճառման եւ բաժանորդագրութեան։

Հրատարակիչ «Մոնդէ-Քրիսդօյի որդին» վէպին
13/25 մայիս 88 ԶԱՐԵՀ ԹՈՐՈՍԵԱՆ
Կ. Պոլիս 1795 1—2

ԹԱԹԱՐԼԱԶՄ
ՏԷ ՊԼԼ ՏԸ ՆԻՒԻ
(ԿԷՃԷ ՍԷՖԱ ԼԱԲԱԸ)

Այս դեղն, զոր պատրաստած է Բարիզի երեւելի քիմիագէտներէն Պ. Ֆէլիքս Բարրէն, կը ջնջէ բոլոր մուկները։ Կը վաճառուի Բիւյիւքեան եղբարց դեղարաններն ի Պոլիս կամուրջին գլուխը թիւ 77 և ի Բերա Մեծ-Փողոց թիւ 168։ Իւրաքանչիւր տուփի գինն է 5 ղրուշ։

1786 3—6

ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
ԼՈՒՎՐ
7—8 ՀԱՃԸՕՊՈՒԼՕ ՇՈՒԿԱՅԻՆ ՄԷՋ 7—8
ԲԵՐԱ, ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ

Յառաջիկայ կիւրակէ 9 21 Մայիս 1888 եւ յաջորդ օրերն.

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՑՈՒՑԱՀԱՆԴԷՍ
ԵՂԱՆԱԿԻՍ ԲՈԼՈՐ ՆՈՐԱՁԵՒՈՒԹԵԱՆՑ
ԵՒ ՎԱՃԱՌՈՒՄՆ ԲԱՑԱՌԱԲԱՐ ՉԱՓԱՒՈՐԵԱԼ ԳԻՆԵՐՈՎ.

Աւելորդ է ըսել որ ԼՈՒՎՐԻ վաճառատանց ցուցահանդէսին դրուած վաճառքներն դեռ նոր հասած են Բարիզէն և վերջին նորաձեւութեան կը վերաբերին, և կը բաղկանան հետեւեալներէն. ՄԵՏԱՔՍԵՂԷՆՔ, ՃԵՐՄԱԿԵՂԷՆՔ, ՖՈՒԼԱՐ, ՊԷՆԿԱԼԻՆ, ԿՐԸՆԱՏԻՆ, ՄՈՒԱՐԷ, ՋՐԴԱՐՈՒՆ ԿԵՐՊԱՍՆԵՐ, ՄԵԾ ՔԱՆԱԿՈՒԹԵԱՄԲ ԿՏԱՒԻ, ՊԱԹԻՍԴԱՅԷ եւ ԶԷՖԻՐԷ ՆՈՒՐԲ ԿԵՐՊԱՍՆԵՐ, գեղեցիկ քօսթիւմներ. ի մի բան ինչ որ ամենաւելն արդուզարդից կը վերաբերի։ Սպիտակ և գունաւոր սեղանատուտ... հագուստներու, հովանոցներու, հովահարներու համար։

Ձրի ամփոփութիւն մը հագուստի եւայլնի վերաբերեալ զարդուց, որոնց մասնագիտութիւնն ունի ԼՈՒՎՐԻ վաճառատունը։

Անտարակոյս ենք որ Պատ. հասարակութիւնը պիտի փութայ այցելել մեր ցուցահանդէսը և գնել վաճառքներ ազնիւ ճաշակաւ մ'և ընտրութեամբ։

Յ. Գ. Փափաքելով միջոց գոհացնել մեր մեծարգոյ յաճախորդներն կը ծանուցանենք իրենց որ ցուցահանդէսի տեւողութեան միջոցին, բաց ի չափաւորեալ գիներէն, 10 առ. % զեղչ մ'եւս պիտի լինի 100 ղրշ. էն վեր գնուած ապրանաց վրայ։

5—15 1787 Ն. ԹԻՊԷՐԻՈՍ ԵՒ ԸՆԿ.
Կոստանդնուպոլիս, 1/15 Մայիս 1888

ՕՍՄ. ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ՊԱՆՔԱ

Կը ծանուցուի հասարակութեան թէ այս օրէն սկսեալ ամեն օր, ժամ 10էն 3 1/2 (Ա. Ե.), կրնայ Արեւելեան երկաթուղեաց յառաջիկայ վիճակահանութեան համար Բաժնեթղթեր գնել Օսմ. կայսերական Պանքայէն ի Ղալաթիա։ 1532

ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆ
ՌՈՒՄԷԼԻՒ ԵՐԿԱԹՈՒՂԵԱՑ

Սոյն վիճակահանութեան 110երորդը տեղի պիտի ունենայ յառաջիկայ 1888 եւր. յունիս 1ին, այսինքն մայիս 20ին։

Կայս. կառավարութեան հրամանագրով արտօնեալ լինելով բաղդատոմսեր հրապարակ հանել ի վաճառ՝ պատրաստած ենք ղախս։ Ամբողջ բաղդատոմսի գինն է 7 ու կէս, կէս բաղդատոմսի գինն է 5՝ և մէկ չորրորդ բաղդատոմսի գինն է երեք դահեկան։ 550 թիւեր պիտի շահին։

Գաւառներէն հնչուն դրամի տեղ նամակի փուլ ալ կ'ընդունուի։ Շահելի գումարներն են հետեւեալք.

Առաջին պարգեւ 300,000 եւ երկրորդ 25,000 Ֆրանք։

2	թիւ	10,000ական ֆր.էն	20,000
6	»	2,000 » »	12,000
12	»	1,250 » »	15,000
28	»	1,000 » »	28,000

Իսկ մնացեալ 500 թիւերը պիտի շահին 400ական ֆրանք։ Դիմել ի Ղալաթիա կամուրջին գլուխը թիւ 33, Փուլադօղլեան դրամատնեակը։

1741 ՏԻԳՐԱՆ Մ. ԱՐՃՆԵԱՆ

ԱԺԱՆ ՎԱՃԱՌԵԼ
ՇՈՒՏ ՎԱՃԱՌԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

Աւասիկ այն դրութիւնը զոր ընդունած է արանց և տղայոց համար պատրաստի հանդերձեղինաց մեծ վաճառատունն

Օ ԳՐՈՒԱՍԱՆ
AU CROISSANT
94, Եիւքսէք Գալտըրըմ, 94,
Վոյվոտայի դիմաց։

Այս վաճառատունն, որ հետզհետէ ահագին տարածութիւն մը կ'առնու, որուն պատճառն է իւր հագուստներուն վայելչութիւնն և դիմացկունութիւնն, այս տարի իւր հագուստներն ի վաճառ հանած է այնպիսի զեղչեալ գներով որ իւր մրցակիցներն անգամ զարմացած են։ Յիշեալ տան մէջ այցելութիւն մը կը բաւէ համոզելու համար ամենէն թերահաւատները։

1506

ԻԼԱՆ
ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Պէշ գուրուշըլըգ քեապիր Գասթամօնի օրղանը, էլլի պին աուէտ։

Պէշ գուրուշըլըգ սաղիր Գասթամօնի օրղանը, էլլի պին աուէտ։

Պէշ գուրուշըլըգ թէրպիյէ իբի, պէշ պին աուէտ։

Իզմիր օրղանը, իւչ պին աուէտ։

Նիզամիյէ մուլթազիմ ֆապրիգասը իչիւն պէրվէճէի պալա տէօրտ գալէմ օրղան միւպայեա օլունաճաղընտան, իհթիյաճընա թալիպ օլանլարըն մազամը Սէրասքէրի լեվազըմաթ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

14 մայիս 1888 1774
Նօ. 7 1—3

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՆՈՐԹՀ ԲՐԻԹԻՇ ԵՒՆ ՄԵՐՔԸՆԹԱՅԼ — **ՆՈՐԹՀԸՐԸՆ ԷՇՈՒՐԸՆՍ**

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 5,978,946 — ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 3,131,348
ՀԱՍՈՅԹ 1885 ՏԱՐԻՈՅ 1,788,964 — ՀԱՍՈՅԹ 1885 ՏԱՐԻՈՅ 898,072

Ընկերութիւնքս Պոլսոյ մէջ ունեցած Միացեալ Գործակալութեան միջոցաւ հրդեհի դէմ ամէն կարգի վտանգաւոր ապահովագրութիւններ ի գործ կը դնեն չափաւոր գնով, և իրենց ցոյց տուած զգամական երաշխաւորութեամբ մեծ գումարներ ապահովագրողաց կրնան վստահաբար գիրենք ներկայացնել. նաև իբր ապացոյց իրենց հաստատութեան, միայն հրդեհի ճիւղին համար մինչեւ ցարդ տուժած վնասնին 15,000,000 Անգլիական Ոսկին կ'անցնի։

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Մ Ա Ր Ի Թ Ա Յ Մ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի, 500,000 — ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ Անգլ. Ոսկի 120,597

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց մէջի ապրանքներն և դրամածրարներն խիստ օգտակար պայմանաւ։ Գնոց և այլոց վրայ տեղեկութիւն առնուլ ուզողք կը հրաւիրուին դիմել Ղալաթիա Գօմիսիօն խանի անկի նն երկաթէ կամրջին վրայ նայող սենեակն, առ. ԳԱՌՆԻԿ Յ. ՍԵՐՈԲԵԱՆ Գործակալ Կ. Պոլսոյ վերոյիշեալ երեք Ընկերութեանց։

ՏՆՁԱՐԳԵԼՈՒԹԻՒՆ ունեցողներն, որոց կեանքն աՀաւելի տանջանք մ'է, մշտատեւ չարչարանք մը, իւրքինքնին հանդարտեցնելու պատուական՝ իւրքինքնին կը թուլնաւորեն թմրեցուցիչ կազմութիւն ունեցող թուղթերով, փոշիներով, Սիկարէթներով, որոց յաճախակի գործածութիւնը վայրկեան մը կը հանդարտեցնէ զիրենք, այլ ապահովապէս կ'սպաննէ։

ՏՆՁԱՐԳԵԼՆԵ՛Ր

Տնչարգելութեան միակ բուժիչ դեղն է
ԱՍՏԵՂ ՀԵՂՈՒԿՆ
(LA LIQUEUR DE L'ETOILE)

Պ. Ժ. ԼԱՍԴԻ, դեղագործ-քիմիագէտ ի ՊՈՐՏՕ
Գրեցէք նմա՝ պատասխանի համար թղթադրոշմով, և Ձրիապէս պիտի ստանաք ամէն տեղեկութիւններն իւր դեղին և իւր ազդուութեան բազմաթիւ ապացոյցներուն վրայ։
ՄԱՐԻՕ ԼՇՕ, դեղագործ-քիմիագէտ, 164, Սէնդ-Գամթերին փողոց, ՊՈՐՏՕ։
Կ. Պոլսոյ մէջ կեդրոնատեղիքն են՝ ի Պոլիս, Քիւչիւքեան եղբարք, Էմին Էօնիւ, 77. Վ. Քասապեան, Պաշչէ-Գաբու, 13. Պ. Պ. Վ. Ռոմաֆէլտոս և ընկ., 14, Սուլթան-Համամ.—Բերա, Քանզուք եղբարք, Մեծ փողոց, 247. Ն. Թէոտորիտէս, 244. Պ. Լոժէն Տէյլասուստա, 328։ 1698

ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ
Ընդ մէջ Անգլիոյ, Կ. Պոլսոյ և Օտեսայի

ԹՕՎՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ ՈՐԴԻՔ ԵՒ ԸՆԿ.

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
[illegible]	2,000	[illegible]	4,500
[illegible]	3,000	[illegible]	4,300
Արկօ	1,300	[illegible]	2,500
[illegible]	3,500	[illegible]	2,000
[illegible]	2,200	[illegible]	2,000
[illegible]	3,000	[illegible]	5,000
[illegible]	2,600	[illegible]	3,000
[illegible]	2,500	[illegible]	4,500
[illegible]	2,100	[illegible]	2,000
[illegible]	2,000	[illegible]	4,200
[illegible]	2,700	[illegible]	3,200
[illegible]	3,500	[illegible]	1,700
[illegible]	1,800	[illegible]	1,800
[illegible]	2,600	[illegible]	4,400
[illegible]	2,600	[illegible]	3,200
[illegible]	800	[illegible]	3,000
[illegible]	1,700	[illegible]	3,500
[illegible]	1,600	[illegible]	3,500
[illegible]	5,500	[illegible]	4,000
[illegible]	2,200	[illegible]	2,000
[illegible]	1,800	[illegible]	2,000
[illegible]	2,200	[illegible]	4,300
[illegible]		[illegible]	1,200
[illegible]	2,000	[illegible]	3,000
[illegible]	3,000	[illegible]	1,300
[illegible]	1,200	[illegible]	2,800
[illegible]	2,300	[illegible]	2,600
[illegible]	2,000	[illegible]	1,300
[illegible]	2,200	[illegible]	3,000
[illegible]	2,000	[illegible]	4,100

Կրօտոն շոգենաւը, նաւապետ Ուտ, ընդհանուր վաճառքով Հուլէն եւ Անվէրսէն աստ հասած, պարպած և Օտեսա ուղեւորած է։
Մ... շոգենաւը, նաւապետ Ճօնսըն, ընդհանուր վաճառքով Անվէրսէն մեկնած է ամսոյ 5ին Կ. Պոլիս գալու համար, Իզմիր և Սելանիկ հանդիպելով և ամսոյ 24ին աստ կ'սպասուի։
Սեւ... շոգենաւը ընդհանուր վաճառքով այժմ կը բեռնաւորի ի Հըլ։
Ուղեւորներու համար ամէն դիւրութիւն կընծայուի։
Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ Ֆ. ՀԻԼՏ ԵՒ ՈՒԻՕ
Գործակալք
Թիւ 87-18, Քիւչիւք Միլլէթ խան Ղալաթիա 1601

ՄՈՍ
ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
Լիվէրփուլի և Միջերկրականի գիծ. բանուղ շոգենաւք

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
[illegible]	4200	[illegible]	300
[illegible]	4000	[illegible]	30 0
[illegible]	4000	[illegible]	3000
[illegible]	3250	[illegible]	3000
[illegible]	3250	[illegible]	800
[illegible]	3250	[illegible]	800
[illegible]	3250	[illegible]	700

Բեռ շոգենաւը, նաւապետ Ֆորիոգըր, մայիս ամսոյ վերջ ի 5|17ին աստ կ'սպասուի ընդհանուր վաճառքով։
Դիմել առ Ժ. Վ. ՎԻԹՕԼ և ԸՆԿ. Ուիթօլ խան
ՃԷՄՍ ՄՕՍ և ԸՆԿ
1891 31, Ճէյմս Սդրիթ, Լիվըրբուլ

ՊԱՊԱՅԵԱՆ
ՇՈԳԵՆԱՒԵՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
Լիվէրփուլի, Միջերկրականի և Օտեսայի գիծ. բանուղ շոգենաւք

Անուանք	Թօնօ	Անուանք
[illegible]	3,000	[illegible]
[illegible]	2,500	[illegible]
[illegible]	2,500	[illegible]
[illegible]	2,500	[illegible]
[illegible]	3,500	[illegible]
[illegible]	2,800	[illegible]

Ընկերութիւնն օրինաւոր գներով վաճառք կ'ընդունի Եւրոպական երկիրներու և Ամերիկայի համար։
Ամեն դիւրութիւն և հանգստութիւն կը տրուին ուղեւորաց։
Դիմել առ ԴԱՆԻԷԼ ԲՈՊԱ ԵՒ ԸՆԿ Գործակալ 1586

ԲԺԻՇԿՆԵՐՈՒ ՀԱՐՑՈՒՑԵՔ
ԲԱՌՏԻՆԱ (Փորսիքա), Բնական հանքաջուր երկաթախառն, թթուային, կազային. ամենազդու դարման ընդդէմ արեան տկարութեան, դեղնութեան, տենդի, ստամոքսի ցաւերու, և արեան նուազութենէն յառաջ եկած ամեն հիւանդութեանց
ՀԱՆՔԱՅԻՆ ԲՈԼՈՐ ՋՈՒՐԵՐԷՆ ԳԵՐԱԶԱՆՑ։
Հանքին տէրն է Յ. Մոլինառի, 2, Պոլօ փողոց, Մարսիլիա։ Կ. Պոլսոյ մէջ գործակալք են ԳԱՌՈՒՎԻԱ եւ ԲԵՐԴԻՔԻԴԻ, Աստ խան, 4, Մաքսի փողոց, Ղալաթիայ կը ծախուի գլխաւոր դեղարանաց մէջ։ 621

ՖՐԷՏ. ԼԵՅԼԱՆՏ
ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ
Որք կ'երթեւեկեն ընդ մէջ Լիվէրփուլ և Արեւելեան գիծի։

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
[illegible]	2500	[illegible]	3700
[illegible]	2500	[illegible]	3700
[illegible]	2500	[illegible]	3700
[illegible]	2500	[illegible]	5500
[illegible]	3700	[illegible]	5500
[illegible]	6000	[illegible]	5500
[illegible]	3600	[illegible]	2500
[illegible]	800	[illegible]	2500
[illegible]	2000	[illegible]	800
[illegible]	700	[illegible]	700
[illegible]	3700	[illegible]	3800
[illegible]	3700	[illegible]	5800
[illegible]	3700	[illegible]	5800

Բէնեան շոգենաւը, նաւապետ Քրիսթիան ընդհանուր վաճառքով Լիվրբուլէն աստ հասաւ։
[illegible]
ԸՆԿԵՐՆԵՐ ԼԵՅԼԱՆՏ
Գործակալ
Թիւ 1, Մէհմէտ Ալի փաշա խան, Ղալաթիա։
Նաւուղեր, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար
Դիմել առ գործակալսն
Կ. Պոլիս, Էստուարտ Լաֆոնտէն.
Զմիւռնիա, Պ. Պ. Քարվըր եղբարք
Սելանիկ, Կ. Լ. Վանման և ընկ.
Մալթա, Ա. Քամիլլէրի.
Նիբոս, Ս. Վօրոզօրուլօ Որդիք և ընկ
Զմիւռնիա, Գ. Ռէնոլ և ընկ. 1596

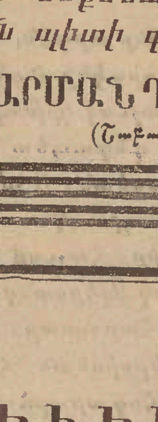

ՄՈՐՈՒԻ ՉԿԱՆ ԲՆԱԿԱՆ ԻՒՂ

Որոյ ազդուութիւնն հաստատուած է 25 էն աւելի տարիներու փորձով հեւծեալ հիւանդութեանց համար. կուրծքի հիւանդութիւն, թոքախտ, թոքատապ հիւանդութիւն, հազերուկ, յամառ հազ, խոյլ, աղջային գեղձերու ուռուցքներ. մորթի հիւանդութիւնք, ոսկրների, սպիտակ դաշտան, ընդհանուր տկարութիւն եայլն. նաև տկար և փափկակազմ տղաքները զօրացնելու համար շատ դիւրաւ կը խմուի։
Օգտակար է սովորական իւղերէն և մանաւանդ անոնցմէ որ շահավետական նպատակներով բնական իւղերու տեղ և իբր թէ անոնցմէ աւելի ազդուեթիւն և ախորժ համ տալու համար շինուած են։ Այն իւղերն ուրիշ չեն ճառայեր բայց միայն ստամոքսը ընդդունայն զզուելու և հոգնեցնելու. երբեմն շատ վտանգաւոր ալ կրնան ըլլալ։
Բնական և զուտ ձկան իւղ գտնելու ապահովութեան համար պէտք է գտնել ՀՕԿԻ ԻՒՂԸ, որ եռանկիւնի շիշերով կը ծախուի։ Պահանջել հօկի անունը և Բարիզի բժշկական Ճեմարանին քիմիական գործոց գլուխ Պ. Լ ըուեւզօրի վկայութիւնը որ իւրաքանչիւր շիշի եթիքեթին վրայ կը գտնուի։ Տէյլա Սուտայի և այլ Պոլսոյ համբաւաւոր դեղավաճառաց քով կը գտնուի։
1883 տարւոյ յունուար 1 էն սկսեալ Հօկի մորիւ ձկան բնական իւղի շիշերուն էթիքէթնեւ րուն վրայ Գաղղիոյ կառաւարութեան կնիքն պիտի գտնուի. ուրեմն այս մասին ուշադրութիւն ընծայելու է։

ՍՈՎՈՐԱԿԱՆ ԽԻՂՈՑ ԱՆՀԱՄԵՄԱՏ ԵՒ ԱՆՆՄԱՆ

Ընդհանուր պահեստ Պ. Փ. ՏԱՂՃԻՕ, Պոլիս, [illegible] 1257

ՍՏԻՆՖԷԼՏԻ ԳԱՐԵՋՈՒՐ
(ԳՐԱՉ)
ՏԱԿԱՌՆԵՐՈՒ ՄԷՋ
ԳՈՐԾԱՐԱՆ ՐԻՆԻՆԿՀԱՒԶ ԵՂԲԱՐՑ
ԱՄԵՆԷՆ ԸՆՏԻՐ ՏԵՍԱԿ ՄԻՇՏ ԹԱՐՄ
Ընդհանուր կեդրոնատեղի Մ. ՄՈՐԻՋԻՕ ՖՐԱՆՔԼ
Վոյվոտա, Վիզ ալիս խան, Ղալաթիա, Եըլգըն խանի քով
ՍՏԻՆՖԷԼՏի գործարանն, որ կը գտնուի ԿՐԱՉ քաղաքին մէջ (Իտալիա), առաջնակարգ հաստատութիւն մ'է՝ 1852ին հիմնեալ, և Աւստրեհունգարիոյ միւս գարեջրի գործարանաց արտածման մէջ առաջին տեղը կը բռնէ։
Ստինֆէլտի գործարանն 1887ին արտահանած է 45,000 հեքթոլիտր։ 1715

ՄԻ ԳՆԷՔ
ԿԱՐԻ ՄԵՔԵՆԱՅ ՄԸ
ԱՌԱՆՑ ՆԱԽԱՊԷՍ ԱՅՑԵԼԵԼՈՒ
ՍԻՆԿԵՐ
Ամերիկեան գործարանի մթերանոցներն ի ՂԱԼԱԹԻԱ, Եիւքսէք Գալտըրըմ, 120
Բարոքեօյի պարիսպին դէմ.
Ի ԲԵՐԱ, Կալաթա Սէրայի Լիսէին դէմ
Ի ՊՈԼԻՍ, Մահմուտ փաշա, 90
Ուրիշ ամեն տեղ՝ «Սինկէր»ի կարի մեքենային «կեղծերը» միայն պիտի գտնէք։
ՎՃԱՐՄԱՆ ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆ
(Շաբաթական) 1761

ԻՆԵՍԱՐԵԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅԵՍԱԿԱՆ ԵՒ ՄՕՐՈՒՔԵԱՆ
Ն. ՐԱՍԻՆ ԵՒ ԸՆԿ.
Մարսիլիոյ և Պոլսոյ գիծը կանոնաւորաբար [illegible]
[illegible] շոգենաւն է Արմէն որ մայիս 2ին Մարսիլիայէն և մայիս 9ին Կ. Պոլսէն պիտի մեկնի։
Մարսիլիա երթալ պատրաստ [illegible] շոգենաւն է Մեոզ որ պիտի մեկնի մայիս 14ին։
[illegible]
Նաւուղերի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար
Դիմել առ գործակալսն
ԹԻՆԻՐՕՖ ԲՐԳՈՒԼ
Թիւ 17-18 Քիւչիւք Միլլէթ Մահմուտ փաշա, Թիւ 14
1606

Արտօնատէր Ս. ՏԱՄՍՏԵԱՆ
ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ԴԱՌԼԸՄԱՆ ԵՒ ՊԼՈՒՄՊԷՐԿԻ
Ղալաթիա Պէօյիւք Միլլէթ խան, միջազգային թղթատարատան վրայի յարկը

Սոյն վաճառատան մէջ խիստ աժան գներով կը վաճառուին ամեն տեսակ ճերմակեղէնք, կանանց համար կրկնոցներ, տղայոց համար հագուստներ, կէս հրշագգեստներ, քօռսէներ, օժտի համար ճերմակեղէնք, բանուածքներ, բազմատեսակ գուլպաներ, Թաշկինակներ և այլ այս տեսակ ապրանքներ։
Այս ապրանքներ, որոց ամենքն ալ լաւ տեսակէ են, կը վաճառուին թէ՛ փոքր և թէ մեծ քանակութեամբ։
Այս ապրանքներ կը պատրաստուին Վիէննայի և Պերլինի յատուկ գործարանաց մէջ, նոյնպէս Անգլիայէն, Իտալիայէն և եւրոպական ուրիշ երկիրներէ եւս ապրանքներ կը բերուին։
Գաւառներէ եղած յանձնարարութիւնք կը կատարուին եթէ փոխարէնը փոխանակագրով և կամ թղթատարական դրամով ղրկուի։
Զը հաւնուած ապրանքները ետ կ'առնուին և ստակը ետ կը տրուի զեղչելով փոխադրութեան ծախքը։ 1180

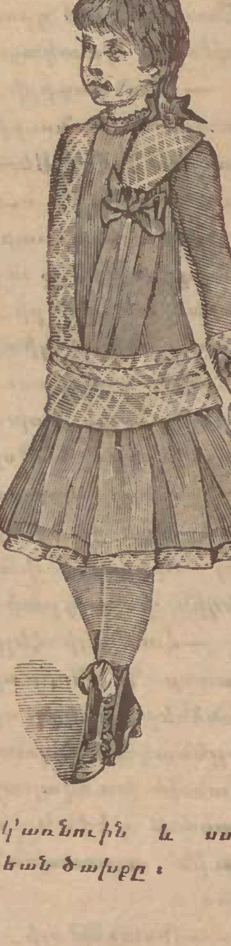

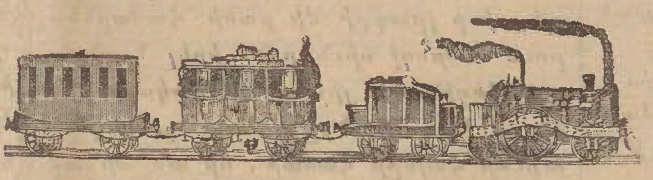

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ

ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԵԱՆ ՃԱՆԱՊԱՐՀՈՐԴԱՑ—(Սկսեալ 25 Մայիս 1888 մինչև յետ տնօրէնութիւն)

ԳԻԾ Կ. ՊՈԼԻՍ—ԱԴՐԻԱՆՈՒՊՈԼԻՍ

Կառախումբ Կ. Պոլսէն մեկնող	Կոլս. թ. 2 Ա. կարգ. Առաւ. Ժ. Վ.
Կ. Պոլիս ... մեկնում	8 15
Գում-գափու	8 26
Եէտի—գուլէ	8 37
Մագրիգիւղ	8 52
Այաստեֆանոս	9 4
Քիւչիւք—Չէքմէճէ	9 15
Սբարթա—գուլէ	9 54
Հատըմքէօյ	10 25
Չաթալճա	11 4
Գապաքճէ	11 36
Սինէքլի	12 37
Չերքէզքէօյ ժամանում	1 17
մեկնում	1 37
Չօրլու	2 22
Մուրադլը—Քէօբէքլի	3 5
Սէյտլէր—Զիֆթլիք	3 32
Լիւլէ—Պուրկազ	4 6
Պապա—Էսքի	4 43
Պավլօ—Քէօյ	5 19
Ուզուն—Քէօբրիւ	6
Գուլէլի—Պուրկազ	6 29
Ուրլի	6 50
Ադրիանուպոլիս ... ժամ.	7 30
	Երեկոյ

Կառախումբ	Կոլս. թ. 122 Ա. կարգ. Առաւ. Ժ. Վ.
Ադրիանուպոլիս ... մկ.	8 20
Գարաքէօյ	8 55
Մուսթաֆա բաշա	9 32
Հարմանլը	10 36
Թըրնօվա-Սէմէնլի ժամ.	11 5
մեկ.	11 25
Հասքէօյ—Գայաճըք	12 13
Եէնի—Մահալլէ	1 20
Պարապալը	1 59
Գոմթօնիցա—Սթամփիմաք	2 34
Փիլիպէ ժամ.	2 56
մեկ.	3 11
Թաթար Բազարճըք	4 22
Սարամպէյ	4 50
	Երեկոյ

ԳԻԾ Ա. ՊՈԼԻՍ—ՍԱՐԱՄՊԷՅ

Կառախումբ Սարամպէյէն մեկնող	Կոլս. թ. 121 Ա. կարգ. Առաւ. Ժ. Վ.
Սարամպէյ մեկ.	6
Թաթար Բազարճըք	6 36
Փիլիպէ ժամ.	7 35
մեկ.	7 50
Գոմթօնիցա—Սթամփիմաք	8 15
Բարապալը	8 55
Եէնի Մահալլէ	9 37
Հասքէօյ—Գայաճըք	10 43
Թըրնօվա-Սէմէնլի ժամ.	11 25
մեկ.	11 45
Հարմանլը	12 24
Մուսթաֆա—փաշա	1 22
Գարաքէօյ	1 57
Ադրիանուպոլիս ... ժամ.	2 30
	Երեկոյ

Կառախումբ	Կոլս. թ. 1 Ա. կարգ. Առաւ. Ժ. Վ.
Ադրիանուպոլիս ... մեկ.	7 35
Ուրլի	8 16
Գուլէլի—Պուր.(Պիւֆէ)	8 45
Ուզուն—Քէօբրիւ	9 9
Պավլօ—Քէօյ	9 46
Պապա—Էսքի	10 33
Լիւլէ—Պուրկազ	11 5
Սէյտլէր—Զիֆթլիք	11 36
Մուրադլը—Քէօբէքլի	12 7
Չօրլու	12 59
Չերքէզքէօյ ժամ.	1 37
մեկ.	1 57
Սինէքլի	2 46
Գապաքճէ	3 34
Չաթալճա	4
Հատըմքէօյ	4 59
Սբարթա—գուլէ	5 24
Քիւչիւք—Չէքմէճէ	6 2
Այաստեֆանոս	6 13
Մագրի—գիւղ	6 27
Եէտի—գուլէ	6 42
Գում—գափու	6 52
Կ. Պոլիս (Պիւֆէ) ժամ.	7
	Երեկոյ

ԳԻԾ ԱԴՐԻԱՆՈՒՊՈԼԻՍ—ՏԷՏԷ ԱՂԱՃ

Կառախումբ Տէտէ Աղաճէն մեկնող	Կոլս. թ. 222 Խառն. Կէս օրէն վերջը Ժ. Վ.
22 Թիւ կառախումբն երեքշաբթի, հինգշաբթի և շաբաթ օրերը կը բանի։	
Տէտէ—Աղաճ ... մեկ.	2 20
Ֆերէճէ	3 23
Պիւթիքլի	4 20
Սուֆլի	5 10
Տիմէթօքա	6 21
Գուլէլի—Պուրկազ	7 5
Ուրլի ... »	7 35
Ա. Պոլիս ... ժամ.	8 28
	Երեկոյ

Կառախումբ Ադրիանուպոլսէն մեկնող	Կոլս. թ. 221 Խառն. Առաւ. Ժ. Վ.
21 Թիւ կառախումբն երկուշաբթի, չորեքշաբթի և ուրբաթ օրերը կը բանի։	
Ա. Պոլիս ... մեկ.	6 38
Ուրլի ... »	7 35
Գուլէլի—Պուրկազ մեկ.	8 15
Տիմէթօքա	8 51
Սուֆլի	10 7
Պիւթիքլի	10 54
Ֆերէճէ	11 54
Տէտէ—Աղաճ ... ժամ.	12 50
	Երեկոյ

ԳԻԾ ՎԱՌՆԱ—ՌՈՒՍՃՈՒՔ / ՌՈՒՍՃՈՒՔ—ՎԱՌՆԱ

1887 Մայիս 12էն սկսեալ

Կառախումբ Վառնայէն մեկնող	Կոլս. թ. 402 Թղթատար Առաւ. Ժ. Վ.	Առաւ. Ժ. Վ.
Վառնա (Պիւֆէ) ... մեկ.		6 30
Կիւպէճիք	6 59	7
Պրովատի	7 49	7 50
Շումնու—Րօտտ	8 36	8 39
Շէյթանճըք (Պիւֆէ)	9 28	9 48
Ըշըգլար	10 32	10 33
Ռազկրատ	10 8	11 9
Վէթօվա	11 57	13 58
Չէրնավոտա	12 28	12 43
Ռուսճուք (Պիւֆէ) ժամ.	1 5	
	Երեկոյ	Երեկոյ

Կառախումբ Ռուսճուքէն մեկնող	Կոլս. թ. 421 Խառն Առաւ. Ժ. Վ.	Առաւ. Ժ. Վ.
Ռուսճուք ... մեկ.		8 52
Չէրնավոտա	9 30	9 33
Վէթօվա	10 9	10 10
Ռազկրատ	11 9	11 10
Ըշըգլար	11 50	11 51
Շէյթանճըք	12 31	12 49
Շումնու—Րօտտ	1 35	1 38
Պրովատի	2 26	2 27
Կիւպէճիք	3 19	3 20
Վառնա ... ժամ.	3 48	
	Երեկոյ	

ԳԻԾ ՍԷԼԱՆԻԿ—ԻՒՍՔԻՒՊ—ՄԻԹՐՕՎԻՑԱ

Կառախումբ Սէլանիկէն մեկնող	Կոլս. թ. 522 Խառն Առաւ. Ժ. Վ.
Սէլանիկ (Պիւֆէ) ... մեկ.	6
Թօփսին	6 39
Ամաթօվօ	7 24
Քարասուլու	7 49
Կիւմէնճէ	8
Կէօրկէլի	8 40
Միրօվճէ	9 23
Ուտրումիցա	9 33
Տէմիրգաբու (Պիւֆէ) ժամ.	10 11
մկ.	10 21
Քրիվօլագ	11 11
Վէնէճիանօ—Կրատսքօ	11 56
Քէօբրիւլիւ ժամ.	12 49
մկ.	12 59
Զէլէնիքօ	1 51
Իւսքիւպ (Պիւֆէ) ժամ.	2 50
	Երեկոյ

Կառախումբ Միթրօվիցայէն մեկնող	Կոլս. թ. 621 Խառն Առաւ. Ժ. Վ.
Միթրօվիցա (Պիւֆէ) մկ.	7
Վուչիթրն	7 22
Բրիշթինա	8 13
Լիբլեան	9 4
Վէրսօվից	9 58
Քաչանիք	10 45
Էլէշան	11 14
Իւսքիւպ (Պիւֆէ) ... ժամ.	12 5

Կառախումբ	Կոլս. թ. 521 Խառն Երեկոյ Ժ. Վ.
Իւսքիւպ (Պիւֆէ) մեկ.	1 10
Զէլէնիքօ	1 50
Քէօբրիւլիւ ժամ.	2 37
մկ.	2 47
Վէնէճիանօ—Կրատսքօ	3 42
Քրիվօլագ	4 30
Տէմիրգաբու (Պիւֆէ) ժամ.	5 9
մկ.	5 24
Ուտրումիցա	6 2
Միրօվճէ	6 12
Կէօրկէլի	7 2
Կիւմէնճէ	7 38
Քարասուլու	7 49
Ամաթօվօ	8 13
Թօփսին	8 56
Սէլանիկ (Պիւֆէ) ... ժամ.	9 35

Կառախումբ	Կոլս. թ. 622 Խառն Երեկոյ Ժ. Վ.
Իւսքիւպ (Պիւֆէ) ... մկ.	3 15
Էլէշան	4 11
Քաչանիք	4 57
Վէրսօվից	5 53
Լիբլեան	6 43
Բրիշթինա	7 34
Վուչիթրն	8 18
Միթրօվիցա (Պիւֆէ) ժամ.	8 35

Թիւ 522 և 521 կառախումբը կ'երթեւեկէն շաբթուան ամեն օրերը։

Թիւ 624 կառախումբը կ'երթեւեկէ ամեն երեքշաբթի, հինգշաբթի և շաբաթ օրերը։

Թիւ 622 կառախումբը կ'երթեւեկէ ամեն երկուշաբթի, չորեքշաբթի, և ուրբաթ օրերը։

ԳԻԾ ԹԸՐՆՕՎԱ—ԵԱՄՊՕԼՈՒ

Կառախումբ (1) Թըրնօվայէն մեկնող	Կոլս. թ. 322 Խառն Երեկոյ Ժ. Վ.
Թըրնօվա ... մկ.	11 50
Գարաբունար	12 35
Բաշնէ—Մահալլէսի	1 37
Եէնի—Զաղրա	2 44
Քերմանլը	3 38
Եամպօլու ... ժամ.	4 27
	Երեկոյ

122 և 121 թիւ կառախմբոց հետ կը հաղորդակցի։

(1) 322 թիւ կառախումբն երկուշաբթի, չորեքշաբթի և ուրբաթ օրերը կը բանի։

Կառախումբ (1) Եամպօլուէն մեկնող	Կոլս. թ. 321 Խառն Առաւ. Ժ. Վ.
Եամպօլու ... մկ.	6 30
Քերմանլը	7 29
Եէնի—Զաղրա	8 29
Բաշնէ—Մահալլէսի	9 28
Գարաբունար	10 26
Թըրնօվա ... ժամ.	11
	Առաւ.

121 և 122 թիւ կառախմբոց հետ կը հաղորդակցի։

(1) 321 թիւ կառախումբն երեքշաբթի, հինգշաբթի և շաբաթ օրերը կը բանի։

ԳԻԾ ՌՈՒՍՃՈՒՔ—ՎԱՌՆԱ

Կառախումբ Ռուսճուքէն մեկնող	Կոլս. թ. 401 Թղթատար Առաւ. Ժ. Վ.	Առաւ. Ժ. Վ.
Ռուսճուք (Պիւֆէ) մկ.		7 55
Չէրնավոտա	8 44	8 49
Վէթօվա	9 41	9 43
Ռազկրատ	10 56	11 10
Ըշըգլար	12 3	12 6
Շէյթանճըք (Պիւֆէ)	12 57	1 27
Շումնու—Րօտտ	2 21	2 35
Պրովատի	3 36	4 41
Կիւպէճիք	4 48	3 50
Վառնա ... ժամ.	5 28	Երեկոյ

Ծանօթ.—401 և 402 թիւ թղթատար կառախումբք ամեն շաբթու չորեքշաբթի և կիրակի օրերը միայն տեղի կունենան։

ԳԻԾ ՎԱՌՆԱ—ՌՈՒՍՃՈՒՔ

Կառախումբ Վառնայէն մեկնող	Կոլս. թ. 422 Խառն Առաւ. Ժ. Վ.	Առաւ. Ժ. Վ.
Վառնա ... մկ.		8 20
Կիւպէճիք	8 58	8 59
Պրովատի	10 6	10 11
Շումնու—Րօտտ	11 12	11 26
Շէյթանճըք	12 40	1 10
Ըշըգլար	2 18	2 21
Ռազկրատ	3 7	3 21
Վէթօվա	4 26	4 28
Չէրնավոտա	5 8	5 13
Ռուսճուք ... ժամ.	6	Երեկոյ

421 և 422 թիւ խառն կառախումբք ամեն շաբթու երկուշաբթի, երեքշաբթի, հինգշաբթի, ուրբաթ և շաբաթ օրերը միայն տեղի կունենան։